

Koolitusprojekti kokkuvõte

**Look@World Foundation's
Internet Training Project Report**

vaata maailma

Fakte koolitusprojektist:

- Koolitati 102 697 inimest ehk ligi 10% Eesti täisealisest elanikkonnast.
- Korraldati 11 693 kursust ehk iga päev toimus kokku u 35 kursust.
- 8-tunnine arvuti ja interneti algõpe oli osalejatele tasuta.
- Loodi 17 Vaata Maaailma põhiklassi, kus töötas 34 täiskohaga koolitajat–koordinaatorit.
- Kaasati 280 osalise tööajaga õpetajat, kes töötas 245 koolitusklassis.
- Osalejate keskmine hinne koolitusele oli viie palli süsteemis 4,8.
- Üle 70% kursusel osalenutest on hakanud internetti kasutama.
- Spetsiaalne koolitus anti avalike internetipunktide (AIP) 442 töötajale.
- Projekti alustamisotsusest esimese koolituseni kulus 1,5 kuud.
- Koos pilootprojektidega kestis projekt vähem kui 2 aastat.
- Põhiprojekti jooksul koolitati 1,5 aastaga 90 000 inimest.
- Projekti kulud olid 39,9 mln krooni, mille täies mahus katsid neli erafirmat: Hansapank, Eesti Ühispank, Elion ja EMT.

Facts about the training project:

- 102 697 people i.e. some 10% of the adult population of Estonia, received training.
- 11 693 courses were carried out – 35 courses were being held on any given day.
- 8-hour elementary computer and Internet training was free of charge for participants.
- 17 new Look@World classrooms with 34 full-time trainers/coordinators were established.
- 245 classrooms for training and 280 part-time teachers were involved.
- Average grade given by participants to the course was 4.8 in a scale of five.
- Over 70% of participants have started using the Internet.
- 442 Public Access Internet Points (PAIP) employees received special training.
- It took only 1.5 months after the decision to launch the project was made for the first training session to be carried out.
- The entire project took less than 2 years, including pilot projects.
- 90,000 people were trained within 1.5 years during the main project.
- Project costs stood at 39.9 million kroons, which were fully covered by four private companies: Hansabank, Eesti Ühispank, Elion and EMT.

Koostaja/Content: Vaata Maaailma SA
Kujundus/Layout: VVYR
© Vaata Maaailma 2004

Vaata Maaailma Sihtasutus
Sakala 17, Tallinn
Tel: +372 646 6460
e-mail: info@vaatamaailma.ee

The Look@World Foundation was set up in 2001 by Estonian companies with the aim of promoting the spread of the Internet among the population of Estonia. We reckoned that giving computer and Internet usage skills to everyone who was interested was one of the biggest challenges ahead of us.

At a brainstorming session organised by Look@World in the spring of 2001, the idea of giving free of charge elementary computer and Internet training to 100,000 Estonian residents was raised. The idea was considered wonderful, if a little utopian. When we began to implement it at the end of 2001, there were few people, except us, who were convinced of the success of the project. This makes our joy and satisfaction even greater now that we can affirm that more than 100,000 people have been trained and the project has come to an end with success beyond all expectations.

This mass supply of elementary computer and Internet training came at exactly the right time in Estonia's development. Estonian society is closely observing the global trends according to which only those countries with developed information societies will be capable of being successful and competitive in the future. But a cornerstone of any information society is the ability of its residents to use information technology to their advantage. Hence social development created a need for the training project while the project itself accelerated the development of society.

The qualitative results of the project have also been highly satisfactory. The approval rating of the participants was extremely high, and around three out of four have remained Internet users. Yet I consider the mentality shift that has occurred in society at large even more important. Because of our course average Estonian resident no longer regards the computer as something distant and incomprehensible, but understands that the Internet can make life easier, faster, and much more beneficial and convenient.

On behalf of myself and Look@World Foundation, I would like to thank all the parties who contributed to the success of the project: our teachers, the project organisers from BCS Koolitus and IT Koolitus, and our media and IT partners. We would also like to express our gratitude to the financiers of the project - Hansabank, Eesti Ühispank, Elion and EMT – for their faith in us. My special thanks goes to the essential managers and leaders of the project, Signe Teder from BCS Koolitus and Neeme Rõõs from the Look@World Foundation.

Alar Ehandi

Chairman of Look@World Foundation

Vaata Maaailma Sihtasutus loodi 2001. aastal Eesti eraettevõtete poolt eesmärgiga edendada interneti levikut Eesti elanike hulgas. Üheks suurimaks väljakutseks sellel teel pidasime kõikidele soovijatele arvuti ja interneti kasutamise oskuste jagamist.

2001. aasta kevadel käidi Vaata Maaailma korraldatud ajurünnakul välja idee anda tasuta arvuti ja interneti algkoolitust sajale tuhandele eestimaalasele. Ideed peeti vahvaks, aga utoopiliseks. Kui me 2001. aasta lõpul seda ellu viima hakkasime, siis ei olnud peale meie endi kuigi palju inimesi, kes koolitusprojekti edus veendunud oleks olnud. Seda suurem on nüüd meie rõõm ja rahulolu Teile kinnitada, et üle saja tuhande inimese on koolitatud ja projekt üle ootuste edukalt lõpule viidud.

Arvuti ja interneti kasutamise algkoolituse massiline pakkumine sattus Eesti arengus väga õigele ajale. Eesti ühiskond jälgib hoolega globaalset suundumust, mille järgi suudavad tulevikus edukad ja konkurentsivõimelised olla vaid arenenud infoühiskonnaga riigid. Infoühiskonna üks nurgakive on aga elanike oskus infotehnoloogiat enda hüvanguks kasutada. Seega tekitas ühiskonna areng nõudluse koolitusprojekti järele ja koolitusprojekt omakorda kiirendas ühiskonna arengut.

Väga rahul tuleb olla ka projekti kvalitatiivsete tulemustega. Osalejate rahulolu on olnud ülil kõrge ning ligi kolmveerand kursustest on jäänud interneti kasutajateks. Kuid sellest veelgi olulisemaks pean saavutatud mõteviisi muutust ühiskonnas. Keskmine eestimaalane ei pea meie kursuste tõttu arvutit enam kaugeks ja arusaamatuks, vaid mõistab, et internet suudab ka tema elu teha lihtsamaks, mugavamaks, kiiremaks ja soodsamaks.

Täna enda ja Vaata Maaailma poolt kõiki projekti edule kaasa aidanud osapooli – õpetajaid, projekti korraldajaid BCS Koolitusest ja IT Koolitusest, meedia- ja IT-partnereid. Täname projekti rahastajaid Hansapanka, Eesti Ühispanka, Elioni ja EMTd kes meisse uskusid. Minu eriline tänu kuulub projekti sisulistele juhtidele ja vedajatele – Signe Tederile BCS Koolitusest ning Neeme Rõõsile Vaata Maaailma Sihtasutusest.

Alar Ehandi

Vaata Maaailma SA juhataja

Keskmine eestimaalane ei pea meie kursuste tõttu arvutit enam kaugeks ja arusaamatuks.

Vabariigi Presidendi pöördumine

Silm, milles on peidus maailm, tähendab vaadet tulevikku või pilku silmapiiri taha. Selline kujund kajastab ka Eesti tahet edasi liikuda jätkusuutlikkuse ja igikestvuse suunal.

Vaata Maailma koolitusprojekt on aidanud silmapiiri taha kiigata juba rohkem kui 100 000 Eesti inimesel. See ettevõtmine on võimaldanud paljudel tublidel inimestel omandada teadmisi, mis aitavad elus paremini hakkama saada ning parandada oma konkurentsivõimet tööturul. Vaata Maailma on aidanud tasakaalustada regioonidevahelisi ebavõrdsusi ja andnud arenemistahet ka väikestele küladele.

Arvuti kasutamise oskust on sageli võrreldud ka teise keeleoskusega meie emakeele kõrval. Kaasaegne võrguühendus teeb meile kasutatavaks ülemaailmse suhtlemistasandi ning on samas tänuväärne mudeliks ka kodanikuühiskonna ülesehitamisel. Eestil on potentsiaali näidata eeskju, kuidas ületada digitaalne lõhe erinevate elanikkonna gruppide vahel, et kõik inimesed saaksid olla aktiivsed ühiskonna liikmed – sõltumata asukohast, ilmastikust või transpordioludest.

Vaata Maailma on aidanud tasakaalustada regioonide vahelisi ebavõrdsusi ja andnud arenemistahet ka väikestele küladele.

Tahtmisele järgneb tehnoloogiliste võimaluste areng. Vaid kümme aastat tagasi kasutasime esimesi laitarbearvuteid, täna oleme üks paremini varustatud arvutipargiga riike maailmas. Meil oli võimalus koos alustada kõrgemalt astmelt ning tehnoloogia arenemisel kasutada uusimaid infovahendeid.

Tunnustan erasektori panust Vaata Maailma eestvedamisel ja erinevate põlvkondade koolitamisel. See on investering tulevikku – nii üldisemalt rahva elukvaliteeti kui konkreetsemalt spetsialistidesse, kelle oskustest sõltub Eesti edasine areng ja läbilöögi-võime. Ilmselt pole liialdus prognoosida, et sel moel saavutatu peegeldub näiteks paariptsendilise kasvuna Eesti majanduse väärtusahelas.

Loodan, et riigil jagub selle ettevõtmise osalisena perspektiivitunnet tulevikuvisionide elluviimisel, et Euroopa Liidu liikmesriigile avanevate võimaluste abil saaks projekti jätkata. Ootel on ju veel ligi pool miljonit inimest. Arendamisvõimalusi jagub nii laiuti kui süviti.

Täna kõiki, kes osalesid Vaata Maailma koolitusprojekti kavandamisel ja elluviimisel. Täna nii ettevõtmise toetajaid kui kõiki neid, kes parimate asjatundjate õpetussõnade saatel omandasid uusi teadmisi. Loodan, et tänastest õppijatest saavad juba õpetajad teistele ning soovin selleks sihikindlust, head tahet ja pealehakkamist. Eestimaal on ju oma oskusi ja teadmisi ikka edasi antud.

Arnold Rüütel

Vabariigi President

Vaata Maailma koolitusprojekti patroon

Address by the President of the Republic

An eye which hides the world signifies a view of the future or a glance beyond the horizon. Such an image also reflects Estonia's will to move on in the direction of sustainability and perpetuity.

The Look@World training project has now given more than 100,000 Estonians the opportunity to glance beyond the horizon. This undertaking has allowed many good people to obtain skills that enable them to cope better in life and has improved their competitiveness in the labour market. Look@World has helped to balance out inequalities between regions and has also given the will to develop to small villages.

Computing skills are frequently compared to knowing a language besides your mother tongue. Modern network connections bring a global level of communication and represent a praiseworthy model for building up civil society. Estonia has the potential to set an example of how to overcome the digital divide between different resident groups so that all could be active members of society – irrespective of location, weather or transport situation.

This will has been complemented by the development of technological possibilities. Merely ten years ago we were using the first personal computers; today we possess one of the best computer pools in the world, giving us the opportunity to start on a higher level and utilise the newest information tools upon development of the technology.

I acknowledge the contribution of the private sector under the leadership of Look@World towards training different generations. This is an investment in the future – in the overall quality of life of the people and, more specifically, in the specialists on whose skills Estonia's future development and breakthrough capability will depend. Apparently it is not an exaggeration to predict that such achievements will be reflected, for example, in the growth in the value chain of Estonia's economy by a few percentage points.

I hope that the state, as a participant in this undertaking, will have a sense of perspective when realising future visions, so that the project can continue with the help of the possibilities that are opening up to member states of the European Union. There are still some half a million people waiting.

I would like to thank everyone involved in the planning and implementation of the Look@World training project. I thank its supporters as well as all those who gained knowledge under the guidance of its experts. I hope that today's students will become tomorrow's teachers, and for that I wish you consistency, good will and initiative. In Estonia, skills and knowledge have always been handed down from generation to generation.

Arnold Rüütel

President of the Republic

Patron of the Look@World training project

Address by the Minister for Education and Research

At the European Council in 2000, the Prime Ministers of the European Union member states concluded an agreement known as the Lisbon strategy, whose objective was to raise the global competitiveness of Europe by investing in its people and their training.

Successful people in a fast-developing world and in a formidably competitive global labour market are those willing to obtain new knowledge and skills and continue doing so throughout their lives.

In order to meet the objectives set, the number of adults "going to school" in Estonia should more than double by the end of the decade. The size of the Look@World training project, the professionalism of implementation and the results manifestly show the potential both private and non-profit sectors have in supporting the government in this. Moreover, the number of people who are capable of using ever more extensively offered e-learning and distance studies opportunities as a result of the project has increased. This is a big step towards offering and promoting lifelong learning.

The fast development of the information society is the key to Estonia's success. Besides daily operations conducted on the Internet such as e-mailing, paying bills, cash transfers and reading the news, interaction with government institutions has been brought closer to, and simplified for, 100,000 members of society. Take the example of the e-tax board conducting official business over the Internet, or active participation in civil society through the democracy portal TOM.

I believe in the sustainability of this project. Cooperation between the state and private sector has established an adult training structure covering the whole country – one which will undoubtedly be utilised in the future. And apart from just looking at the world, this project has shown the world what we are capable of. It has drawn the admiration of our closest neighbours as well as of long-standing members of the European Union.

Many thanks to the financiers and the talented implementers of the project!

Toivo Maimets

Minister for Education and Research

Haridus- ja teadusministri pöördumine

Euroopa Ülemkogul 2000. aastal sõlmisid Euroopa Liidu liikmesriikide peaministrid Lissaboni strateegia nime all tuntud kokkuleppe, mille siht on tõsta Euroopa konkurentsivõimet maailmas, panustades meie inimestesse ja nende koolitusse.

Kiiresti arenevas maailmas ning ülitiheda konkurentsiga globaalsel tööturul on edukad need, kes on valmis omandama uusi teadmisi ja oskusi ning seda kogu oma elu jooksul.

Seatud eesmärkide täitmiseks peaks Eestis selle kümnendi lõpuks "koolis käivate" täiskasvanute arv suurenema üle kahe korra. Vaata Maailma koolitusprojekti maht, korraldamise professionaalsus ja tulemused näitavad ilmekalt, milline potentsiaal on era- ja mittetulundussektoril riigivõimu toetamisel. Lisaks on projekti tulemusena oluliselt suurenenud inimeste hulk, kes on võimelised kasutama üha rohkem pakutavaid e-õppe ja distantsõppe võimalusi. Sellega on astunud suur samm edasi elukestva õppe võimaldamisel ja propageerimisel.

Infoühiskonna kiire areng on Eesti edu võti. Lisaks internetis sooritatavatele igapäevastele toimetustele, nagu elektrooniline kirj vahetus, arvete tasumine, rahaülekanded, suhtlus tuttavatega või uudiste lugemine, on sajale tuhandele ühiskonnaliikmele toodud lähemale ja lihtsustunud suhtlemine riiklike institutsioonidega. Olgu siin siis näiteks tulude deklareerimine e-maksametis, ametlik asjaajamine üle interneti või aktiivne osalemine kodanikuühiskonnas läbi demokraatiaportaali TOM.

Usun projekti jätkusuutlikkusse. Riigi ja erasektori koostöös on üles ehitatud kogu riiki kattev täiskasvanute koolitusstruktuur, mida tuleb kindlasti ka tulevikus kasutada. Lisaks maailma vaatamisele on selle projektiga ka maailmale näidatud, milleks me võimelised oleme. Projekt on kutsunud esile imetlust nii meie lähinaabrite kui ka kauaaegsete Euroopa Liidu liikmesriikide hulgas.

Suur tänu rahastajatele ja tublidele projekti elluviijatele!

Toivo Maimets

haridus- ja teadusminister

Rahastajate pöördumine

2001. aastal olime olukorras, kus nii avalik kui ka erasektor mõtlesid klientide paremaks teenindamiseks välja üha mu-gavamaid ja taskukohasemaid internetipõhiseid teenuseid, kuid paljudele jäid need kättesaamatuks, kuna neil puudu-sid vajalikud oskused.

Oli üsnagi selge, et iseeneslik internetikasutuse kasv oli pidurdunud – enamik töölisi, teenistujaid ja ka va-nemaid inimesi, kes igapäevatöös arvutit ei kasutanud, vajasid internetiga tutvumiseks julgustust ja koolitust.

Selle saavutamiseks tuli inimestele pakkuda roh-kem võimalusi internetile ligipääsemiseks ja mis kõige olulisem – tuli tõsta inimeste teadlikkust internetist kui info hankimise ja teenuse kasutamise kanalist ning õpetada inimesi interneti kasutama.

7. märtsil 2001 tutvustasime koos partneritega esmakordselt projekti Vaata Maailma, et toetada inter-neti kasutamist Eestis ning tõsta Eesti elanike elukvali-teeti ja riigi konkurentsivõimet Euroopas. Kogemused on näidanud, et pöörased ideed realiseeruvad, kui neid viivad ellu eesmärgile keskendunud inimesed. Hansapangast pärinev idee leidis kiiresti järgijaid ning kaasamõtlejaid paljudes ettevõtetes. Kaasamõtle-misest olulisem oli aga al-lakirjutatud ettevõtete usk ettevõtmisse ja valmisolek investeerida infoühiskon-na arendamisse üle 100

Andres Liinat
eraisikute panganduse tegevdirektor
Hansabank
Head of retail banking in Estonia
Hansabank

Jaan Tamm
e-tehnoloogia ja operatsioonide
divisjoni direktor
Director of e-Technology and
Operations Division
Eesti Ühispank

Valdo Kalm
juhatuse esimees
Chairman of the Board
EMT

Valdur Laid
juhatuse esimees
Chairman of the Board
Elion Ettevõtteid

Vaata Maailma on maa-ilmas üks ainulaadsemaid erasektori rahastamisel korraldatud internetiseerimisprojekte.

miljoni krooni.

Vaata Maailma SA on nende kolme aasta jooksul ellu viinud palju projekte: laiendanud oluliselt ava-like internetipunktide võrku, juurutanud ID-kaardi kasutamise tarkvara, loonud e-kooli rakenduse ja raamatukogude infosüsteemi. Kuid sihtasutuse kõige ambitsioonikam projekt on kahtlemata olnud äsja lõp-penud 100 000 inimese arvutikoolitus, mis andis igale kümnendale Eestimaa täiskasvanule teadmised arvuti kasutamiseks ning muutis suure osa elanike suhtumist interneti. Projekti tulemuslikkust näitab tõsiasi, et ligi kolmveerand projekti läbinutest on jäänud interneti kasutama.

Vaata Maailma on maailmas üks ainulaadsemaid eraalgatusel ja erasektori rahastamisel korraldatud internetiseerimisprojekte, mille eesmärgid on olnud äriilistest kaalutlustest kõrgemal. Juba täna leidub Eu-roopas mitmeid riike, kes on Vaata Maailma projektist huvitatud ning on valmis oma kodus sarnast tegevust alustama.

Usutavalt ei jää Vaata Maailma viimaseks selle-seisuliseks algatuseks, mis suudab kaasata sedavõrd arvukalt inimesi ühe idee teostamisele. Tegemist oli äärmiselt vajaliku projektiga ning selline positiivne initsiatiiv ei tohiks niisama hääbuda, vaid peaks uute partnerite eestvedamisel kindlasti jätkuma.

Allakirjutatud tänavad kõiki, kes on olnud Vaata Maailma koolitusprojekti igapäevased teostajad ning abilised.

Address by the Financiers

In 2001 we were in a situation where both the public and private sectors were devising increasingly more convenient and affordable Internet-based services for customers, but because of inadequate skills these remained out of reach for many.

It was quite obvious that spontaneous growth in the use of the Internet had come to an end, and that most blue-collars and older people, who did not use the computer in their daily work needed encouragement and training to do so.

In order to achieve this, people had to be offered more opportunities to access the Internet and, most importantly, their awareness of the Internet as a means of getting information and using services had to be raised while teaching them how to use it.

On 7 March 2001, we and our partners first introduced the Look@World project to support Internet usage in Estonia and raise both the quality of life of its residents and the country's competitiveness within Europe. Experience has shown that even the most far-fetched of ideas can be realised if they are acted upon by people who are focused on their goal. This idea, which originated in Hansa-bank, soon found like-minded followers in many companies. But more important than thinking along the same lines was the faith that the signa-tory companies had in the undertaking and their willingness to invest over 100 million kroons in the development of the information society.

Over the last three years, the Look@World Foundation has carried out many projects: it has significantly extended the network of Public Access Internet Points, implemented ID-card software, and created both the e-school system and information system for public libraries. But the most ambitious project carried out by the foundation has undoubtedly been the recently concluded computer training programme, which gave every tenth adult resident of Estonia computer skills and changed the attitude of many inhabitants towards the Internet. The efficacy of the project is reflected in the fact that some three out of four participants who passed the course have remained Internet users.

Look@World is one of the most unique "In-ternetisation" projects carried out on private initiative and financed by the private sector with objectives higher than the purely commercial. There are many countries in Europe today that are interested in the project and eager to initiate similar programmes of their own.

In all probability, Look@World will not be the last initiative of its kind capable of involving so many people in implementing one idea. It has been a vital project and such positive initiative should not just fade away, but certainly continue under the leadership of new partners.

The signatories thank everyone who has been involved on a daily basis in the Look@World training project.

Address by the Project Manager

Training approximately 10% of a country's adult population during one single project is a considerable result also in a global context.

The Look@World training project's two labour-in-tensive years have gone by. It was a great honour to be entrusted with the organisation of such an extensive project. With foresight, we embarked on the training within a smaller scope via pilot projects, during the course of which we began building up the network of trainers and training classes, tested the feasi-bility and appropriateness of the training material, and developed the project information system. All this served as favourable impetus for a problem-free start to the Look@World courses and future implementation thereof in increasing capacity.

One teacher summed up his work on the project by saying "I helped to eradicate illiteracy". How modern literacy was taught was certainly very important in the course of the Look@World training. We have been given a lot of credit for our skilful implementation of the courses. Many thanks go to the trainers who, with patience and commitment, taught people how to get to know and use the possibilities of the computer and the Internet. Our trainers too learned and developed during the programme, and thus the learning was bilateral.

An important factor in the success of the project was our ability to use the computer classes of many schools and institutions in carrying out the courses. This way we were able to organise training sessions in small rural areas and make the opportunity to attend the course more easily available to people. Many thanks to the schools and institutions who gave their classrooms to carry out the courses.

We would also like to thank the financiers of the project, the Supervisory Board and the Look@World Foundation, who entrusted us with a project which saw some 103,000 Estonian people receive elementary computing and Internet training and 442 employees from Public Access Internet Points pass special computing courses. There wasn't room for all those who wanted to take part in the training, and neither did the participants who passed the course get all the knowledge about the possibilities of the computer and the Internet they were seeking. If there is to be a follow-up project, we will again be willing to contribute our experience and skills.

Signe Teder

Project Manager, Look@World training project

BCS Koolitus
IT Koolitus

Koolitusprojekti projektijuhi pöördumine

Foto: Tiit Koha

Koolitada ühe projekti raames ligi 10% riigi täisealisest elanikkonnast on ka maailma mastaabis hinnatav tulemus.

Vaata Maailma koolitusprojekti kaks tõist aastat on seljataga. Oli suur au, et meile usaldati selle ulatusliku projekti korraldamine. Alustasime kursus-tega väiksemas mahus, pilootprojektidega. Nende käigus hakkasime looma koolitusvõrgustikku, koolitasime projekti õpetajaid, katsetasime kursuse ma-terjali jõukohasust ja vastavust vajadustele, arendasime projekti infosüsteemi. Kõik see kokku andis hea tõuke Vaata Maailma kursuste probleemideta alguseks ja edasiseks kasvavas mahus elluviimiseks.

Üks koolitaja võttis oma projek-tis tehtud töö kokku nii – aitasin likvideerida kirjaoskamatus. Kaht-lemata oli eriti oluline, kuidas Vaata Maailma koolituse käigus inimestele tänapäevast kirjaoskust õpetati. Oleme saanud rohkesti tänusõnu kursuste oskusliku korraldamise eest. Suur aitäh koolitajatele, kes kannatlikult ja pühendunult õpetasid inimesi tundma ja kasutama arvuti ja interneti võimalusi. Ka meie koolitajad õppisid ja arenesid koolitamise käigus. Nii et õppimine oli mõlemapoolne.

Projekti õnnestumisele aitas oluliselt kaasa see, et saime kursustel kasuta-da paljude koolide ja asutuste arvutiklasse. Nii saime koolitust korraldada ka päris väikestes maakohades ning teha kursusel osalemise inimestele hästi kättesaadavaks. Aitäh koolidele ja asutustele, kes meile klassid kasutada andsid.

Täname projekti rahastajaid ja järelevalvenõukogu ning Vaata Maailma Sihtasutust, kes usaldasid meie juhtida koolitusprojekti, mille jooksul sai arvuti- ja internetialaseid algteadmisi ligi 103 000 Eestimaa inimest ja avalike internetipunktide 442 töötajat läbis arvutialase erikursuse. Kõik soovijad ei mahtunud kursusele ning ka koolituse läbinud loodavad saada veel uusi teadmisi arvuti ja interneti võimaluste kohta. Kui koolitusprojektile tuleb jätk, siis oleme taas valmis oma kogemuste ja oskustega sellele kaasa aitama.

Signe Teder

Vaata Maailma koolitusprojekti projektijuht

BCS Koolitus
IT Koolitus

Projekti korraldamine

Vaata Maailma SA on väike organisatsioon, seetõttu võtsime kohe alguses vastu otsuse, et sihtasutuse peale jääb vaid projekti üldjuhtimine, järelevalve, turundus ning avalik suhtlemine. Kõik ülejäänud tegevused, eelkõige otsest koolitamisest, otsustasime osta professionaalsetelt arvutikoolitajatelt, et tagada koolituste kõrge kvaliteet ja oskusteave.

Projekti teostamiseks sõlmisime lepingu Eesti kahe juhtiva arvutikoolitusfirmaga – BCS Koolituse ja IT Koolitusega, kellest esimene sai peatöövõtjaks. Otsustasime kaasata korraga 2 juhtivat koolitajat, kuna koolitusprojekti rahaline maht küündis 35%-ni kogu Eesti arvutikoolituse turust ning seetõttu kartasime, et üks firma ei suuda üksinda selliste mahtudega toime tulla.

Projekti teostajad vastutasid projekti käivitamise ja üldise korraldamise eest ning koordineerisid õpetajate tööd. Projektijuht oli Signe Teder BCS Koolitusest. Vaata Maailma SA poolt teostas projekti järelevalvet ja toetas korraldajaid projektijuht Neeme Rõõs.

Koolitusprojekti maht küündis 35%-ni kogu Eesti arvutikoolituse turust.

Koolitusorganisatsiooni ülesehitamisel oli peamine dilemma, kas:

- luua u 40 klassi maakonna keskustesse ja teistesse suurematesse linnadesse ja kasutada vaid põhikohaga õpetajaid või
- kaasata projekti u 500 osalise tööajaga õpetajat ja kasutada vaid koolide arvutiklasse.

Esimene valik oleks olnud selgelt soodsam, kuid arvutikoolitus ei oleks jõudnud väiksemate kohtade elanikele „koju kätte“. Teise variandi tugevuseks oli hea geograafiline kaetus, kuid 500 õpetaja ja klassi leidmine oleks peaaegu võimatu ülesanne.

Seetõttu valisime kesktee – suurematesse linnadesse asutasime 17 uut põhiklassi, mujal kasutasime osalise tööajaga õpetajaid ja koolide arvutiklasse. Nii saavutasime väga hea geograafilise kaetuse ja linnades vajaliku mahu.

34 põhikohaga koolitajat-koordinaatorit töötasid VM põhiklassides ning lisaks igapäevasele koolitamisele koordineerisid ka regiooniti osalise tööajaga õpetajate tööd.

280 osalise tööajaga õpetajat tegid keskmiselt 2 kursust kuus, kasutades selleks oma kooli või asutuse arvutiklassi.

Projekti järelevalveks moodustati järelevalvenõukogu, kes jälgis projekti sisulist kulgemist ja teostamise korrektsust ning kinnitas eelarved ja vajaminevad muudatused. Järelevalvenõukogusse kuulusid: Milvi Tepp EMTst, Matti Pruul Hansapangast, Ahto Saks Elionist, Riho Unt Eesti Ühispanangast, Jaak Anton Haridus- ja Teadusministeeriumist ja Alar Ehandi ning Neeme Rõõs Vaata Maailma Sihtasutusest.

Tugisüsteemid

Projekti logistiliseks selgrooks oli internetipõhine registreerimise infosüsteem. Siia sisestasid koolitajad oma kursused, registreerisid osalejad, märkisid kursuste igakordse kohaloleku ja koolituse lõpul täitsid osalejad tagasisideankeedi. Infosüsteem võimaldas projektimeeskonnal saada reaalajas detailse ülevaade projekti hetkeseisust.

Elioni kontaktikeskus registreeris soovijaid telefoni teel koolitustele vastavalt õpetajate esitatud koolituskavale. Professionaalne kontaktikeskus oli ainuke võimalus hallata kuni 500 kõnet päevas, mis koolitushuvilised üle Eesti tegid.

Täiendavalt ostisime projekti jaoks professionaalsete teenustena sisse turundust ja reklaami agentuuridelt Baltic FCB ja Watson&Watson, suhtekorraldust agentuurilt Rull&Rumm ning otseturundust Salesforce'lt.

Project organisation

Look@World is a small organisation and therefore made the decision at the very beginning that the foundation would only be responsible for the overall management of the project, its supervision, marketing and public relations. All other operations were decided to outsource from professional computer trainers so as to ensure the highest quality.

In order to implement the project, we signed concurrent contracts with leading Estonian computer training companies, BCS Koolitus and IT Koolitus, of which BCS Koolitus became the main contractor. We decided to involve two companies because the size of the project amounted financially to 35% of the Estonian computer training market, and we were afraid that any one company would be incapable of handling such capacity on its own.

The implementer of the project was responsible for its launch and overall performance, and coordinated the work of the teachers. The Project Manager was Signe Teder from BCS Koolitus. From the Look@World Foundation, Project Manager Neeme Rõõs conducted supervision of the project and assisted where he could.

The principle quandary when developing the training organisation was whether to:

- create 40 classes in county centres and other larger towns and use only full-time teachers; or
- involve some 500 part-time teachers and use only computer classrooms at schools.

We opted the middle way – we set up 17 new main classrooms in larger towns, and elsewhere employed part-time teachers and used computer classrooms at schools. This way we achieved very good geographical coverage and the necessary quota in towns.

34 full-time trainer/coordinators worked in the main classrooms of L@W and besides daily training they also coordinated the work of part-time teachers by region.

280 part-time teachers carried out an average of two courses per month, using computer classrooms at their schools or institutions.

In order to supervise the project, a Supervisory Board was set up that monitored essential performance and correctness of implementation, and approved budgets and necessary changes.

Support systems

The logistical backbone of the project was the Internet-based information system for registration. There the trainers entered their courses, registered the participants and marked attendance, and at the end of each training session the participants filled in its feedback form. The information system enabled to receive a detailed real-time overview of the project. Registration of applicants was carried out by the Elion call centre which was the only way to handle the up to 500 incoming calls per day.

Additionally we bought in professional services for the project, such as marketing and advertising from the agencies Baltic FCB and Watson&Watson, public relations from Rull&Rumm, and direct marketing from Salesforce.

Project stages

Since there had been no prior experience in a training project of such scope either in Estonia or the world at large, we decided to start with two pilot projects in order to hedge our bets. Pilot I was primarily targeted at testing the content and efficiency of the training course, while the aim of Pilot II was to check on large-scale training – whether there would be a sufficient number of those interested in studying to implement a project as broad as this.

The pilot projects were a success, and no significant changes had to be made to either the content of the training or the organisational side. By way of example, all vacancies in the pilot courses were filled in just two weeks, so there was no reason to doubt the feasibility of more widespread training. Nevertheless, the pilot projects were necessary to grant the project team and its financiers peace of mind. Besides, they enabled the spread of preparations (involving teachers/classes) over a longer period, which undoubtedly helped boost the quality of the project. Due to the comparatively small scope of Pilot I, it took less than 2 months from the decision to launch the project to actually start the first real training session. During that time, training locations were found, two classrooms were furnished, teachers were prepared, a training programme and an extensive handbook were drawn up, an information system was created, and so on.

The whole training project kept to the projections surprisingly well. At the start of the main project in the fourth quarter of 2002, we managed to get the full-scale trainings underway faster than we had anticipated, thus outpacing the planned training schedule by 7,000 people. In the summer of 2003, however, the pace of training was slower than planned. The overall number of participants in courses was slightly larger than the plan for all periods, which excluded the need to make major efforts at the end of the project. All told though, the pace we opted for allowed us to train 10% of the adult population in less than two years.

The distribution of training between full- and part-time instructors granted the project the flexibility it needed. If in some towns the potential of training in main classes seemed to diminish, we were easily able to replace full-time teachers with part-time ones. Besides, information about the benefits of the project reached all municipalities, so that during 2003 we increased the number of part-time teachers by 80 primarily as a result of local interest.

Projekti etapid

Kuna nii suure mastaabiga koolitusprojekti korraldamise kogemused puudusid nii Eestis kui ka maailmas, siis riskide maandamiseks otsustasime alustada kahe pilootprojektiga. Piloot I oli eelkõige koolituse sisu ja tulemuslikkuse testimiseks ning Piloot II eesmärk oli kontrollida, kas on piisavalt õpihuvilisi, et nii laialdast projekti ette võtta.

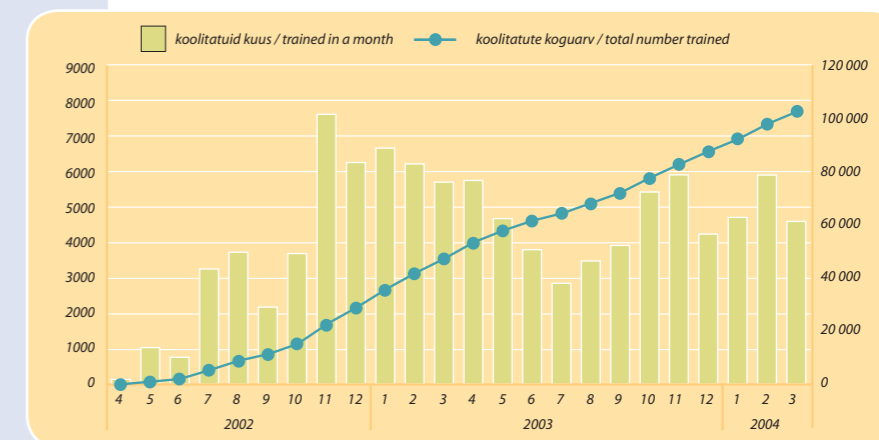
Pilootprojektid õnnestusid ja nende põhjal polnud vaja teha erilisi muutusi ei koolituse sisu ega organisatoorses töös. Näiteks reserveeriti kõik kohad pilootkursustel kahe nädalaga, nii et koolituse võimalikkuses ja vajalikkuses ei tulnud enam kahelda. Piloodid olid siiski vajalikud projektimeeskonnale ja rahastajatele kindluse ning usu saamiseks. Samuti aitasid pilootprojektid jagada ettevalmistustegevused (õpetajate ja klasside kaasamine) pikemale perioodile, mis kindlasti aitas projekti kvaliteeti tõsta. Tänu Piloot I suhteliselt väikesele mahule kulus koolitusprojekti alustamise otsusest kuni esimese reaalse koolituseni alla 2 kuu. Selle aja jooksul leiti koolituskohad, sisustati 2 klassi, valmistati ette õpetajad, koostati koolitusprogramm ning mahukas käsiraamat, ehitati infosüsteem jne.

Kogu koolitusprojekt püsis üllatavalt hästi koostatud prognooside piires.

	Piloot I Pilot I	Piloot II Pilot II	Põhiprojekt Main Project	
Pikkus (kuudes)	1,5	3,5	18	Length (in months)
Ajavahemik	04-06/2002	06-09/2002	10/2002-03/2004	Period
Maakonnad	Ida-Viru Pärnu	Ida-Viru, Pärnu, Järva, Valga	Kõik maakonnad All counties	Counties
VM põhiklasse	2	4	17	L@W main classes
Põhikohaga õpetajaid	4	8	34	Full time instructors
Teised klassid	24	94	245	Other classes
Koolitajaid	27	104	279	Part time instructors
Koolitatud inimesi	1 383	9 693	91 621	People trained

Kogu koolitusprojekt püsis üllatavalt hästi koostatud prognooside piires. Põhiprojekti alguses, 2002. a IV kvartalis saime täismahus koolitused oodatust kiiremini käima ning jõudsime kuni 7000 inimese võrra planeeritud koolitusgraafikust ette. 2003. a suvel oli koolitustempo samas plaanitud märksa madalam. Kursustel oli osalenute arv kogu aeg veidi plaanidest ees, mis välistas vajaduse projekti lõpus suuri jõupingutusi teha. Kokkuvõttes võimaldas valitud tempo koolitada 10% täiskasvanud elanikkonnast vähem kui 2 aastaga.

Koolituste jaotus põhikohaga õpetajate ja kohakaaslaste vahel võimaldas ka projektile vajalikku paindlikust. Kui osas linnades hakkas põhiklassides koolitamise potentsiaal ammenduma, saime põhikohaga õpetajad asendada kergesti osalise ajaga õpetajatega. Samuti levis info väärt projektist iga Eestimaa omavalitsuseni, nii et 2003. aasta jooksul suurendasime kohakaas-lusega õpetajate arvu 80 võrra ja seda eelkõige kohaliku huvi nõudel.

Kursuse ülesehitus

Arvuti ja interneti kasutamise algkoolitusega soovisime eelkõige, et inimesel kaoks hirm arvutikasutamise ees, tekiks esmane tunnetus, julgus ja huvi arvutikasutamise ning interneti vastu.

Me ei saanud eeldada, et osalejad omandaksid lühikese kursuse jooksul kõik vajalikud oskused. Kõige tähtsamaks pidasime, et inimestes tekiks huvi ja soov ise edasi õppida – sellel eesmärgil sai iga kursuslane kaasa ka põhjaliku käsiraamatu, mis sisaldas peale kursusel õpitu ka täiendavat infot.

Kursuse vormi paika pannes oli oluline, et koolitus ei tohi olla teoreetiline loeng arvuti ja interneti kasutamisest. Soovisime, et iga kursuslane istub oma

Soovisime, et iga kursuslane istub oma arvuti taga ja katsetab kogu õpetetava kohe praktikas järele.

Kursuse ülesehitusel tuli leida kompromiss mitmete aspektide osas. Logistiliselt oleks olnud kõige lihtsam ühepäevane kursus, kuid kursuselased ei oleks olnud võimelised terve päeva õppima, et omandada nende jaoks täiesti uut materjali, ning kursuste kvaliteet oleks seega oluliselt kannatanud. Kõige optimaalsemaks pidasime kahepäevast kursust (4h+4h), kuna selle ajaga oli võimalik vajalik programm läbida, ilma et osalejad liialt ära väsiks.

Võib öelda, et vanematest inimestest koosnevate gruppide puhul jäi 8 tunni tempo veidi liiga kiireks, kuid selle korvas käsiraamat, kust sai segaseks jäänud kohad ise üle vaadata. Mõned vanematele inimestele mõeldud kursused planeeriti kohe pikemaks kui 8 tundi.

Kuna tegu oli algõppega, siis soovisime, et õpetajal jääks piisavalt aega iga kursuselasega tegeleda. Optimaalseks grupi suuruseks pidasime 8–9, maksimaalselt 11 inimest. Praktikas kujuneski keskmiseks täituvuseks 8,8 inimest kursuse kohta. Märkimisväärne on, et klasside keskmine täituvus oli 85% – tasuta kursusi arvestades on see väga hea tulemus.

Kursuslaste eelnev testimine puudus, kuna me ei soovinud liigseid barjääre tekitada. Arvestasime, et selle tõttu tuleb kursustele ka „valesid“ inimesi ehk regulaarseid netikasutajaid – aga õnneks oli nende hulk ainult 5% lõpetanutest.

Course structure

Our main focus points in providing elementary computer and Internet training were to eliminate fear of using the technology and to encourage initial perception, daring and interest in it.

We could not assume that the participants would obtain all the necessary skills during the short course, and so we considered it most important to inspire people to continue studies on their own. With this in mind, each participant received a 100-page manual, which also included additional information to the material covered during the course.

While devising what form the course would take, we considered it important that the training should not be a theoretical lecture on how to use the computer and the Internet. Our wish was that all the participants would sit behind their computer screens and try everything that was being taught in practice. Only this way would it be possible for them to get over their fear of computers.

In compiling the course, we had to find a compromise regarding many aspects. Logistically a one-day course would have been the simplest solution, but the participants might not have been capable of learning completely new material for a whole day and, as a consequence, the quality of the course would have suffered. We considered a two-day course (4+4 hours) to be the optimal solution, since this would enable us to cover the necessities without the participants burning out.

It could be said that the groups of older participants found the pace somewhat too fast, but this was compensated for by the manual, which enabled everyone to check on those issues that remained unclear. Still, some courses aimed specifically at older people had been planned to be longer than eight hours from the very beginning.

Since it was an elementary course, it was our wish that the instructors have sufficient time to deal with each of the participants individually. We considered 8 to 9 (maximum 11) people to be the optimum group size. In reality, the average number of people per course was 8.8. It is quite significant that the average use of available spaces was 85% – a very good result for a free course.

We did not carry out preliminary testing of participants, since we did not want to create unnecessary barriers. We took into consideration the possibility that “wrong” people, i.e. regular Internet users, would join the courses – but fortunately the number of such participants was just 5%.

Training content

The duration of the two-day course was 8 hours, which imposed significant limitations on what topics to choose and how thoroughly to deal with them.

Even though the primary objective was to train Internet usage, we had to start from computer training since few participants had handled a computer before. We estimated that both topics would be equally needed and therefore opted to divide them – computer training on the first day and Internet usage on the second.

The training program was based on the Windows operating system and the Internet Explorer web-browser, since in practice these are obviously the most widely used platforms in Estonia, particularly among individuals and beginners.

The first 4 hours were spent getting to know the computer:

- what the (main) parts of the computer were (monitor, keyboard etc.);
- how to start working with the computer;
- how to handle the keyboard and mouse;
- what Windows was, how to use it and how to start Windows programmes;
- how to enter, process and print texts;
- what a file was and how to handle them.

The four hours the next day were spent getting to know the Internet:

- what the Internet and WWW were;
- how to establish an Internet connection;
- the meaning/structure of webaddresses;
- how to search for useful information on the Internet, e.g. bus schedules, job advertisements, telephone numbers, newspaper articles etc.;
- how to use services via the Internet, e.g. perform bank transactions, monitor telephone bills, report on electricity consumption, communicate with local municipalities etc.;
- how to use e-mail to communicate with people from around the world quickly and cheaply. A free e-mail address was created for each participant for this purpose.

Since the training was comparatively short, all the participants were given an extensive course manual so that they could later refresh their memories, if necessary. The manual was even more extensive than the material covered during the course and included numerous references to Internet sites that provide good opportunities for continued self-development.

Koolituse sisu

Kahepäevase kursuse kestuseks oli kokku 8 tundi, mis sea-dis olulise pii-rangu käsitletavate teemade valikule ja põhjalikkusele.

Kuigi eesmärk oli eelkõige interneti kasutamise koolitus, tuli alustada arvutiõpetusega, kuna vähesed kursuselased olid eelnevalt arvutiga kokku puutunud. Meie hinnangul olid mõlemad teemad mahult võrdsed ning see tõttu otsustasime nad selgelt eristada – esimesel päeval arvuti-, teisel päeval internetiõpetus.

Koolitus tugines Windowsi operatsioonisüsteemil ning Internet Exploreri veebibrauseril, kuna need on praktikas selgelt kõige enam kasutatavad platvormid Eestis, seda eriti eraisikute ning algajate arvutikasutajate seas.

Igale osalejale tehti oma e-posti aadress.

Esimese 4 tunni jooksul õpiti tundma arvutit.

- Mis (põhi)osadest arvuti koosneb (monitor, klaviatuur jne)?
- Kuidas alustada tööd arvutiga?
- Kuidas käsitada klaviatuuri ja hiirt?
- Mis on Windows, kuidas seda kasutada ning kuidas käivitada Windowsis programme?
- Kuidas teksti sisestada, töödelda ja välja trükkida?
- Mis on fail ja kuidas seda käsitleda?

Teise päeva nelja tunni jooksul õpiti tundma interneti.

- Mida kujutab endast internet ja WWW?
- Kuidas luua internetiühendus?
- Milline on veebiaadresside tähendus ja ülesehitus?
- Kuidas otsida interneti kaudu vajalikku infot, nagu näiteks busside sõiduplaane, töökuulutusi, telefoninumbreid, lugeda ajalehti jne?
- Kuidas kasutada teenuseid interneti vahendusel – teha pangalaenu, jälgida telefoniarveid, teavitada elektrimõõtudest, suhelda omavalitsusega?
- Kuidas kasutada e-posti, et kiirelt ja soodsalt olla ühenduses inimestega igast maailma otsast? Igale osalejale tehti oma tasuta e-posti aadress.

Kuna koolitus oli suhteliselt lühike, siis said osalejad ligi 100-leheküljelise käsiraamatu, et vajadusel saaks õpitut meelde tuletada. Käsiraamat on kursustel läbi võetust isegi mahukam ja sisaldab palju viiteid netilehekülgedele – see omakorda võimaldab end tulevikus iseseisvalt täiendada.

Osalejad said ligi 100-leheküljelise käsiraamatu, et vajadusel saaks õpitut meelde tuletada.

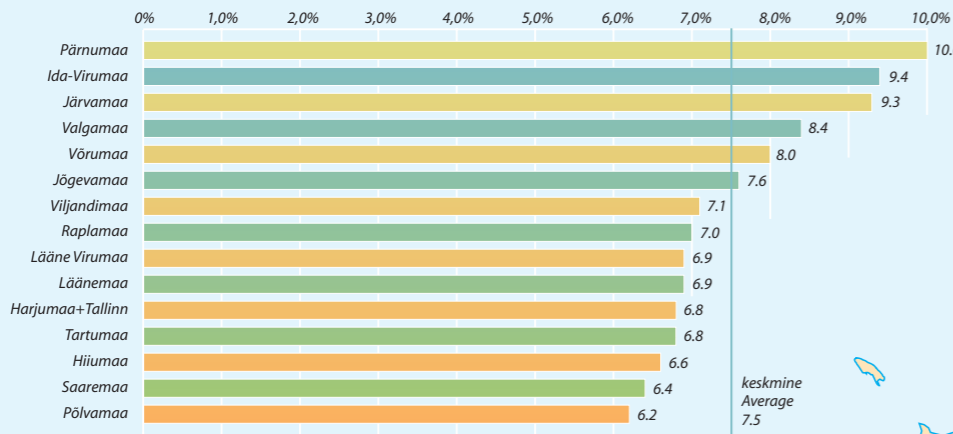
Participants were given a 100-page manual so that they could later refresh their memories, if necessary.

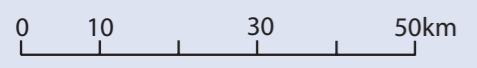
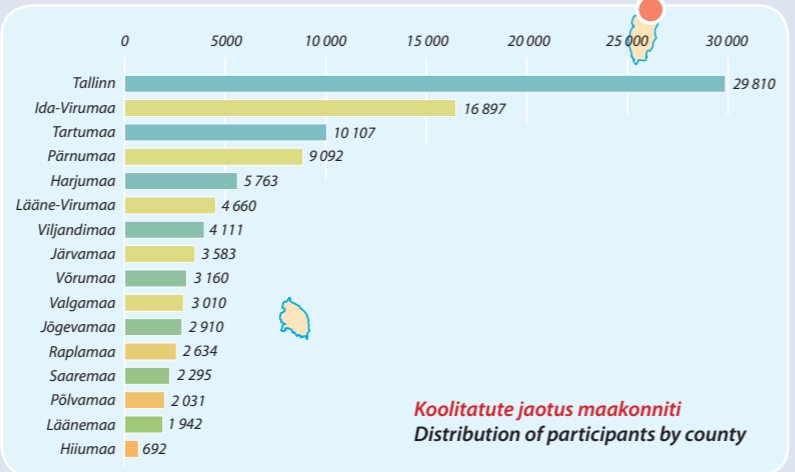
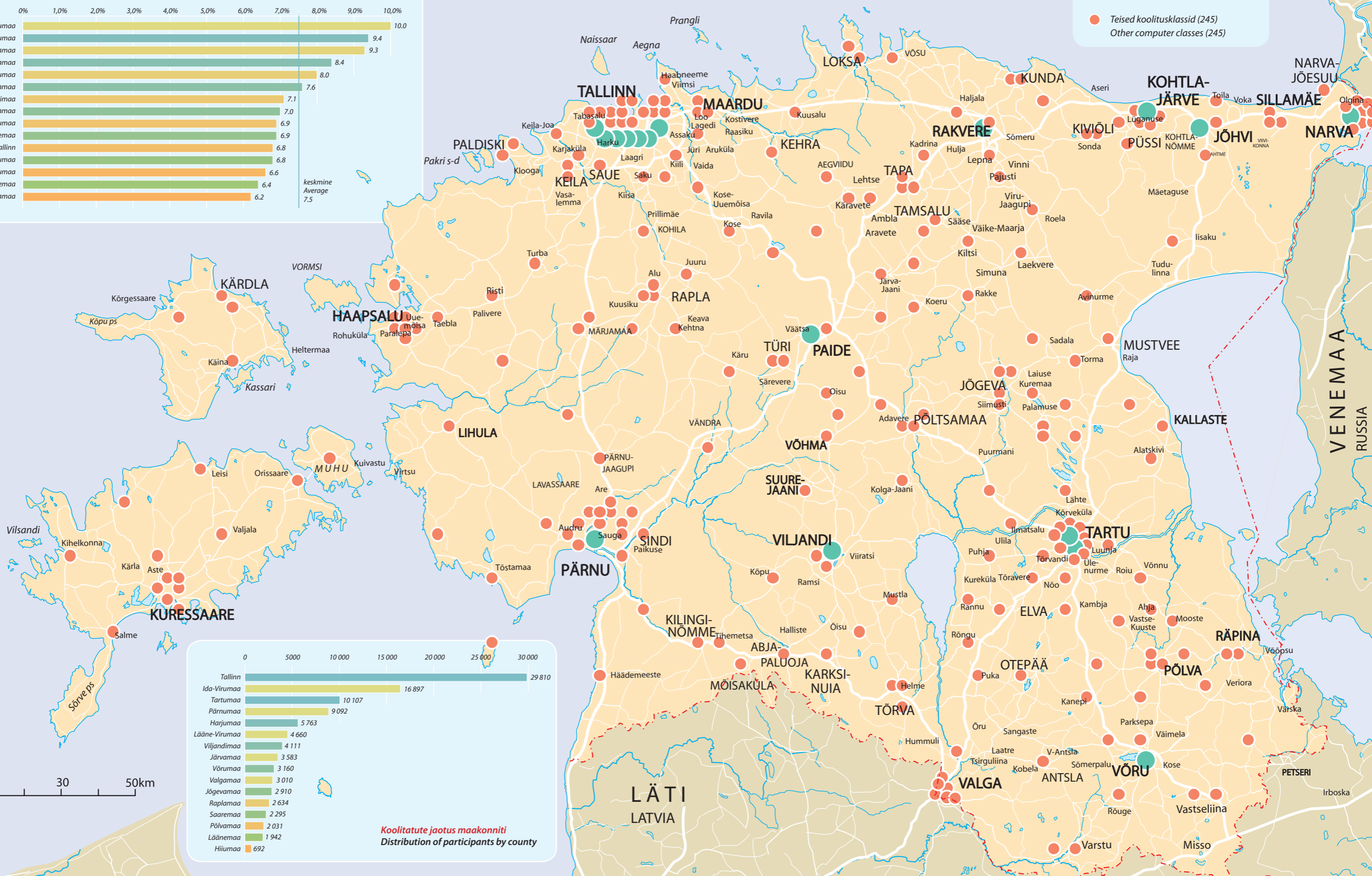
Koolitusklasside paiknemine

Placement of the classes

Koolitatute osakaal kogu elanikkonnast
Share of total population participated in courses

- Vaata Maa maailma klassid (17)
Look@World computer classes (17)
- Teised koolitusklassid (245)
Other computer classes (245)

Osalejate profiil ja tagasiside

Algkoolitus oli mõeldud kõigile täiskasvanutele, kel polnud seni olnud võimalust, otsest vajadust või julgust arvutit ja internetti kasutada. Lootsime väga, et tasuta algõppe võimalusest haaravad kinni eelkõige:

- * töölised
- * teenindajad
- * pensionärid
- * töötud

Vanuselisel seadsime alampiiri 18 aastale, kuigi erandkorras said osaleda ka nooremad. Piirangu seadsime eelkõige tänu edukale Tiigrihüppe programmile, mille kaasabil on Eesti üldhariduskoolides arvutiõppe võimalused head ja seetõttu saavad nooremad vastava hariduse oma koolist. Kuna vanuse ülempiiri ei olnud, siis osales kursusel nii mõnigi üle 90-aastane memm või taat ning osa vanemaid inimesi omandas oskusi isegi kiiremini kui nooremad kursuselased nende kõrval.

2/3 osalenutest kuuluvad majanduslikult aktiivse elanikkonna hulka.

Noorematel kursustel oli osalemise põhimotiiviks olla töajuturul konkurentsivõimeline ja saada selgeks elektrooniline suhtlemine sõpradega. Keskealised otsisid võimalust oma igapäevaelu lihtsustada – teha pangalaenukandeid, lugeda uudiseid, jälgida töökuulutusi ning lihtsalt eluga kaasas käia. Pensionärid tulid eelkõige elu sisukamaks muutmise eesmärgil, et otsida infot huvipakkuvate teemade kohta, suhelda e-posti teel oma laste ja lastelastega.

Heameel on, et üle 2/3 osalenutest kuuluvad majanduslikult aktiivse elanikkonna hulka, mis suurendab Eesti rahvusvahelist konkurentsivõimet. Ettevõtete võimalus kasutada IKT-lahendusi oma tootmis- või teenindusprotsessis kasvab, mistõttu toodete ning teenuste kvaliteet tõuseb. Mitmed suurettõtted ja riigiasutused saatsid oma töötajaid koolitustele grupiti kümnete ja lausa sadade kaupa.

Mida enam majanduslikult aktiivseid inimesi internetti kasutab, seda suuremad on riigi võimalused e-teenuseid pakkudes efektiivsemaks muutada ning säilitada „õhuke riik“ ja madal maksukoormus. Kõik eeltoodud muudab Eesti rahvusvaheliselt atraktiivsemaks ning loodetavasti toob see endaga kaasa rohkem välismaiseid otseinvesteeringuid – eriti tehnoloogiamahukates sektorites.

Participant profile and feedback

Elementary training was targeted at all adults who had not had the opportunity, direct need or sheer nerve to use computers and the Internet. We hoped that the opportunity to receive free training would primarily be seized by:

- * workers
- * service workers
- * pensioners
- * the unemployed

The minimum age was set at 18, although younger participants were accepted under exceptional circumstances. We set this restriction chiefly due to the success of the Tiger Leap programme, which has contributed to the good computer training possibilities at Estonian general educational establishments and has therefore seen younger people receiving such education at school. With no maximum age limit, we even saw quite a few 90+ grandmothers and grandfathers participating in the course, some of whom learned the skills faster than their younger coursemates.

The main motive for younger participants was to be competitive in the labour market and learn how to communicate with their friends electronically. Middle-aged people sought an opportunity to simplify their daily lives – conduct bank transfers, read the news, keep an eye on job advertisements and just keep up with things. Pensioners came mainly to make their lives more interesting – to find information about topics that interested them and communicate with their children and grandchildren via e-mail.

We are glad that two out of three participants belonged to the economically active part of society, which should improve Estonia's international competitiveness. Companies' abilities to apply ICT solutions in their production or service processes will increase, which should increase the quality of products and services. Several large companies and state institutions sent their staff to the course in groups numbering in the tens or even hundreds. The more that economically active people use the Internet, the broader the state's opportunities are to become more efficient through e-services and maintaining the "thin state" and a low tax burden. All these factors will serve to make Estonia more attractive internationally and, hopefully, also bring more foreign direct investment – especially in technology sectors.

An interesting phenomenon was that it was mostly women who seized the opportunity of free training (71% of the participants). It is difficult to find the underlying reasons. Women were probably more willing to admit that they did not know how to use computers and were prepared to learn it alongside others. Perhaps men preferred to learn 'in secret' – occasionally using the course manual that their wives had brought home. In some families, men became interested after their spouses had passed the course and described their learning experience in a very positive way.

The courses were held in both Estonian and Russian. Since use of the Internet among the Russian-speaking population falls somewhat below the average in Estonia, it was very important to involve them in the project as well. In order to avoid the language barrier, we decided to carry out training in Russian – in line with the language spoken by much of the population. By way of example, in Ida-Viru county some 80% and in Tallinn some 50% of courses were held in Russian, whereas on the western islands of Saaremaa and Hiiumaa, where there are practically no Russian-speaking inhabitants, the courses were held solely in Estonian. Feedback has shown that the Russian students were very grateful to be able to study in their mother tongue and that most of them would not have come to Estonian-language courses.

Immediate feedback at the end of the course

The last task of the course, as well as a computer usage test, was to complete a feedback form on the Internet. The participants assessed both the content of the course and their lecturers, and also provided information about themselves so that statistics could be gathered regarding the profile of the participants.

The participants were very grateful for an opportunity to study free. The mood at the end of the courses was positive – as was reflected in the very good grades given both to the lecturers and to the course itself. The graduates were happy that they had managed to achieve "such a complicated thing". Some of them had for years been troubled by their inability to use the computer and the Internet. Now a completely new world had been discovered that would make life simpler and more interesting, and they wanted to continue using such facilities.

The feedback form included among others the question "What did you like most during the course?".

- The most common responses were:
- The course was well-organised and understandable;
 - I got useful information out of it;
 - The teacher was very patient and helpful;
 - Nice comrades, good atmosphere;
 - The Internet is interesting!

The "What did you like least?" box most often produced the following responses:

- I liked everything – there was nothing I didn't like;
- The course could have been longer;
- Occasionally the pace was a bit fast.

Huvitav fenomen oli see, et tasuta koolitusvõimalusest haarasid eelkõige kinni naised (71% koolitatutest). Raske on leida põhjust, miks see nii oli. Tõenäoliselt julgesid naised tunnustada, et nad ei oska arvutit kasutada ning olid valmis teistega koos seda selgeks õppima. Arvatavasti eelistasid mehed „salaja“ omal käel õppida – kohati kasutades naise poolt koju toodud kursuse käsiraamatut. Osas perekondades tekkis mehel huvi siis, kui abikaasa oli kursuse juba läbinud ja kodus väga positiivselt oma õppimiskogemusest rääkis.

Kursused toimusid nii eesti kui ka vene keeles. Kuna venekeelse elanikkonna internetikasutus on mõnevõrra madalam Eesti keskmisest, siis oli väga oluline ka nende kaasamine projekti. Keelebarjääri vältimiseks otsustasime koolitada ka vene keeles – vastavalt elanikkonna keelsesusele. Näiteks Ida-Virumaal oli u 80% ja Tallinnas u 50% kursustest venekeelsed, samas näiteks Saare- ja Hiiumaal, kus venekeelne elanikkond peaaegu puudub, olid kursused ainult eesti keeles. Tagasiside on näidanud, et venelased olid väga tänulikud, et said emakeeles õppida ning suurem osa poleks eestikeelsetele kursustele üldse tulnudki.

1/3 kursustest olid vene keeles.

Vahetu tagasiside kursuse lõppedes

Kursuse viimaseks ülesandeks ja ühtlasi ka arvutikasutuse testiks oli internetis tagasisideankeedi täitmine. Osalejad andsid hinnangu kursuse sisule ja lektorile, samuti andsid infot enda kohta – et saaksime statistikat osalejate profiili osas.

Osalejad on väga tänulikud sellise tasuta õppimisvõimaluse eest. Kursuse lõpus oli meeleolu positiivne – see väljendub ka väga heades hinnetes nii lektorile kui ka koolituse sisule. Lõpetanud olid õnnelikud, et said „selle keerulise asjaga“ hakkama. Osa inimesi oli juba aastaid häirinud, et nad ei saanud arvutit ja internetti kasutada, kuna neil puudusid vajalikud oskused. Nüüd aga avastati täiesti uus ja avar maailm, mis teeb elu lihtsamaks ja huvitavamaks ning mida tahetakse kasutama jääda.

Tagasisideankeeedis oli ka lahter „Mis meeldis kursusel kõige enam?“, kus enimlevinud vastused olid:

- Kursus oli korraldatud hästi ja arusaadavalt;
- Omandasin kasulikku informatsiooni;
- Õpetaja oli väga kannatlik ja abivalmis;
- Hea seltskond. Lõbus meeleolu;
- Internet on huvitav!

„Mis meeldis kursusel kõige vähem?“ lahtrisse oli enamjaolt kirjutatud:

- Kõik meeldis – ei olnudki sellist asja, mis ei meeldinud;
- Kursus oleks võinud pikem olla;
- Kohati liiga kiire tempo.

Tagasiside hinnad 5-palli süsteemis olid üle ootuste kõrged

Grades given by participants were higher than expected

Lektor valdas kursuse teemat	Lecturer was competent at the content of the course	4,9
Lektor esitas materjali arusaadavalt	Lecturer presented the material clearly	4,9
Lektor saavutas kontakti kursustelastega	Lecturer established a contact with the participants	4,9
Lektor esitas piisavalt näiteid	Lecturer gave sufficient examples	4,8
Õppematerjalid olid arusaadavad	Study materials were understandable	4,7
Õppematerjale oli piisavalt	Study materials were sufficient	4,7
Kursus vastas täiesti minu ootustele	Course was exactly what I expected	4,7
Saan edaspidi uusi oskusi kasutada	I can use these new skills in the future	4,6

Tagasiside uuringud

Lisaks kursuse lõpul antavale tagasisidele oleme uurinud, kas esmane positiivne emotsioon on ajutine või on see transformeerunud realseks interneti kasutamiseks.

Kokku tellisime professionaalselt uuringufirmalt ES Turu-uuringute AS neli telefoniküsitlust, mille käigus uuriti kursusel osalenud inimeste hilisemat internetikasutust ning mittekasutamise põhjuseid. Iga uuringu käigus intervjueriti u 500 lõpetanut. Koostatud valimid olid küsitluse aluseks olnud andmebaaside suhtes representatiivsed ning tulemuste statistiline kõrvalekalle oli hinnanguliselt alla 4%.

Koolitusprojekti alguses seadime endale eesmärgi, et vähemalt pooled kursustest peaksid jääma interneti kasutama. Uuringud aga on näidanud, et üle 2/3 osalejatest, viimase uuringu järgi isegi 73%, on pärast kursust interneti kasutanud.

Koolitatute vahemik Sequence of people trained	Kasutajate % Users' %
1 – 4000	58%
4000 – 25000	59%
25000 – 50000	65%
50000 – 90000	73%

61% interneti kasutama jäänud kursustest omakorda tegid seda mitu korda nädalas ning 27% mitu korda kuus, seega on neist saanud aktiivsed netikasutajad. Valdavalt otsiti internetist infot ning loeti uudiseid ja ajakirjandust. Üle poolel interneti kasutajatest on ka e-posti aadress ning ajavad rahaasju netipanga kaudu.

Peamiselt käidi internetis kodus ja töökohal. Veerand inimestest said tuttava juures arvutit ja interneti kasutada ning viiendik käis avalikus internetipunktis.

Nendel, kes pärast kursust interneti polnud kasutanud, on valdavaks (70%) takistuseks olnud netile ligipääsu puudumine. 25% pole lihtsalt vajadust või piisavalt aega olnud. Huvitav fakt on aga see, et 40% kursustest, kes pole hiljem interneti kasutanud, on arvutit pärast kursust siiski kasutanud.

Feedback research

Besides the feedback given at the end of the course, we have studied whether that initial positive feeling was only short-lived or had transformed into real usage of the Internet.

We commissioned four telephone surveys from the professional market research company, ES Turu-uuringute AS, to study Internet usage among the people who had participated in the course, as well as any reasons for not doing so. In the course of each study, some 500 people who had received training were interviewed. The samples were representative of the databases underlying the questionnaire, and the evaluated statistical deviation of the results was under 4%.

At the start of the training project we set ourselves the goal that at least half of the participants should remain using the Internet. But studies have shown that two out of three have continued to use the Internet after the course, and according to the latest survey, that figure is now as high as 73%.

61% of those who remained Internet users clicked online several times a week, while 27% did so a few times a month, rendering them active Internet users. It was predominantly used to search for information, read news and access newspaper websites. Over half of those browsing the Internet also used their e-mail facility and handled their finances through an Internet bank.

The principal locations for using the Internet were at home and at the workplace. Four out of ten could use acquaintances' facilities, while a fifth utilised Public Access Internet Point.

The predominant obstacle (70%) facing people who have not used the Internet has been a lack of access, whereas 25% have had neither the need nor sufficient time. However, an interesting fact is that 40% who did not use the Internet have still used the computer.

Internet usage dynamics in Estonia

Internet usage in Estonia is being regularly monitored by the research company EMOR TNS. According to their studies during the past year the Internet usage has gone up primarily among workers.

Four years ago the Internet was solely the tool of the very active and the innovation. In the autumn of 1999, 16% of the adult population of Estonia used the Internet. Today there are three times as many users: 47%. The leaders of this fast growth in Internet usage to begin with were predominantly young people with higher education. Despite the positive implications, this simultaneously created the fear that besides the material differentiation society would be split by a digital divide between the strata of the society using the Internet and those who were not. This is why the interest of Look@World was focused on helping those people who were adults but did not use the Internet.

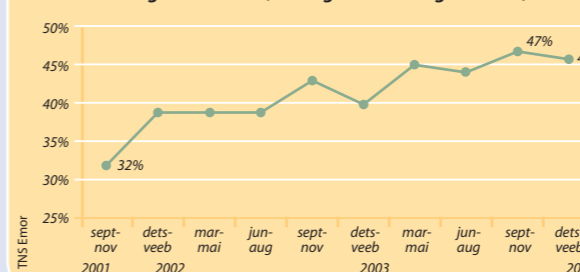
When analysing such developments today, it can be said that Estonia has managed to move in the right direction. During the past two years, 40,000 skilled and unskilled workers such as cleaners, welders, dressmakers and construction workers, whose daily work does not tend to require Internet usage, have learned to use the Internet. The share of Internet users in that target group has almost tripled: if in 2001 11% of the target group were using the Internet, then at the end of 2003 the respective figure stood at 30%.

In a certain sense, their road to the Internet has required more personal input and motivation than is the case with highly educated office workers and students, for whose desks employers or school directors have purchased computers and organised training. Most of the workers have had to buy a home computer in order to use the Internet. Every second worker who is a web surfer has bought a home computer and has obtained Internet connection. Taking into account family income, it has undoubtedly been a significant investment for them. This has been at least partly facilitated by the expansion of hire purchase facilities.

These workers use the Internet mainly for entertainment purposes. Surfing the web is most popular, followed by looking for specific information, visiting different portals and reading Estonian Internet publications. More than half of the blue-collar workers use Internet banking services. E-mail is spreading along with the number of Internet users among their acquaintances surpassing the figures needed for there to be sufficient numbers of users of the facility.

* on this page an article by TNS Emor Project Manager Kristina Randver, published in the newspaper Äripäev on 17 February 2004, has been used.

Internetikasutus Eestis (15-74-aastastest elanikest)
Internet usage in Estonia (among residents aged 15-74)

Eesti internetikasutuse dünaamika

Eesti elanike internetikasutust uurib regulaarselt uuringufirma EMOR TNS, kelle andmetel on viimase aastaga internetikasutus tõusnud eelkõige tööliste seas.

Nelja aasta eest oli internet Eestis vaid eriti aktiivsete ja uuendusmeelsete inimeste pärusmaa. 1999. aasta sügisel kasutas interneti 16 protsenti Eesti täisealisest elanikkonnast. Täna on interneti kasutajaid kolm korda rohkem, täpsemalt 47%. Internetikasutuse kiire kasvu vedajad olid esialgu peamiselt noored ja kõrgharidusega inimesed. See tekitas kõige positiivse kõrval ka hirmu, et lisaks varanduslikule kihistumisele hakkab ühiskonda jagama veel digitaalne lõhe interneti kasutavate ja sellest kõrvale jäävate ühiskonnakihide vahel. Seetõttu koondus ka Vaata Maailma tähelepanu täiskasvanud ja seni interneti mittekasutavate inimeste järeleaitamisele.

Täna arengut analüüsid võib öelda, et Eestil on õnnestunud liikuda soovitud suunas. Viimase kahe aasta jooksul on õppinud interneti kasutama 40 000 liht- ja oskustöölise, see tähendab koristajat, keevitajat, õmblejat või ehitajat, kelle igapäevane töö ei nõua enamasti interneti kasutamist. Interneti kasutajate osakaal selles sihtrühmas on pea kolmekordistunud: kui 2001. aastal oli interneti kasutanud 11%, siis 2003. aasta lõpuks juba 30% sellest sihtrühmast.

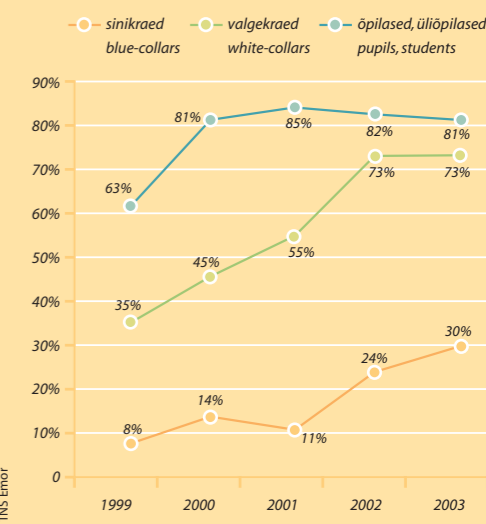
Mõnes mõttes on nende tee interneti juurde nõudnud rohkem oma panust ja motivatsiooni kui kõrgelt haritud kontoritöötajatel ja kooliõpilastel, kelle tööandjad-koolidirektorid arvutid muretsenud ja õpetuse korraldanud. Suur osa töölisest on interneti kasutamiseks pidanud endale ise koju arvuti muretsema. Igal teisel töölisest veebikasutajal on koju arvuti ostetud ja see ka interneti ühendatud. Perede sissetulekuid arvestades on see nende jaoks olnud kindlasti oluline investeering, mille teokssaamisele on kaasa aidanud ka järelmaksuvõimaluste avardamine.

Töölised kasutavad interneti peamiselt meelelahutuslikel eesmärkidel. Niisama veebis ringirandamisele järgnevad konkreetse info otsimine, erinevate portaalide külastamine ja Eesti internetiväljaannete lugemine. Rohkem kui pooled sinikraed kasutavad internetipanga teenuseid. Elektronpost levib sedavõrd, kui võrd kasvab internetikasutajate hulk nende tutvusringkonnas ja koguneb piisavalt palju e-posti omanikke.

* käesoleval leheküljel on kasutatud TNS Emori projektijuhi Kristina Randveri artiklit 17.02.04 Äripäevas.

Internetikasutajate osakaalu kasv erinevates sihtrühmades

Increase of Internet penetration in different target groups

Näiteid kursuse läbinutest

Vaata Maailma projektijuht Neeme Rõõs (vasakul) õnnitlemas koolitusprojekti 100 000. lõpetajat, kelleks osutus Tartu Annelinna elanik, Kroonpressi trükikojas autojuhina töötav 57-aastane **Aare Salem**. Põhiliseks stiimuliks kursusele tulekul oli soov ajaga kaasas käia, kuna elu läheb edasi. Mehel on ka kindel plaan edale arvuti osta, et oskusi edasi arendada.

Vaata Maailma õpetaja **Marika Tuga** ühe kursuselase kohta:

„Küsimusele, mis teda koolitusele tulema ajendas, vastas üks umbes kuuekümmene naisterahvas: „Ma astusin parteisse ja seal oeldi, et liikmetele saadetakse teateid e-mailiga. Ma tahangi nüüd teada, kuidas neid e-maile lugeda saab.“ Tunni jooksul tuletas ikka meelde, et millal siis kirju saatma hakatakse.“

Esimese kirja saatis prooviks tütrele Tartusse. Õnneks vastas tütar kohe ja kirjale oli lisatud ka pilt. Tegime siis pildi koos lahti ja sellelt vaatas vastu kena umbes aastane põngerjas. Siis tuli vanaemale pisargi silma.“

Galina (33) on Jõhvis elav lasteaiatöötaja, kes läbis 2002. a suvel edukalt Vaata Maailma arvutikoolituse. „Õppeprogramm oli hästi läbi mõeldud ja igati arusaadav,“ kiidab ta kursusi. Arvutioskus on tema tänast elu oluliselt muutnud. „Nüüd teen kõik maksed internetis, loen arvutist lehti ning kirjutan sõpradele kirju,“ rõhutab ta uute teadmiste kasu.

Ele-Tiiu (64) hüütakse Kilingi-Nõmme raamatukogus tädi Teisipäevaks. Igal teisipäeval tuleb ta raamatukogus asuvasse avalikku internetipunkti ja paneb üksiti kohe ka järgmiseks teisipäevaks aja kinni. „Väga ilus on ju, kui ma oma postkasti lahti teen ja seal on see punane arv, et mitu kirja mulle tulnud on,“ rõõmustab ta. „Olen uudishimulik vananimene!“ Ele-Tiiu teine huvi on luuletused ja e-kaardid. „Ise ma muidugi internetti salme ei saada, aga mulle meeldivad väga teiste omad. Ja kui ma leian need, mis kenad on, kirjutan maha.“

At Kilingi-Nõmme Library they call **Ele-Tiiu** (64) Aunt Tuesday. Every Tuesday she comes to the Public Access Internet Point and immediately makes another booking for the following Tuesday. „It's very nice when I open my mailbox and there's that red number saying how many messages there are for me,“ she says happily. „I'm a curious old so-and-so!“ Ele-Tiiu's other interest is poems and e-cards. „I myself, of course, do not send verses into the Internet, but I like other people's poems very much. And if I find ones that are nice, I take them down.“

Pärnu Teedevalitsuse Häädemeeste piirkonna meister **Aarne** (46) peaks oma valvenädalatel teedeolude kontrollimiseks maha sõitma 130 kilomeetrit päevas, kui ta mitte 2002. aastal Vaata Maailma arvutikoolitusel osalenud poleks. Pärast seda vaatab ta teelilmajaamade andmeid internetist. „Hoian kõvasti kütust kokku, et ei pea tugipunktidesse Võistesse ja Iklasse sõitma. Andurid näitavad kohe klõks! ära, mis toimub.“

„Müts maha korraldajate ees. Tuleb välja, et tasuta lõunasöögid on olemas,“ tõdeb ta. „Ei mingit kahetsust, et seal käisin.“

„Harjud juba arvutiga nii ära, see on sama, nagu sul on köögis elektripliit. Kui on olemas: võtad ja teed süüa,“ mõtiskleb Aarne. „Kui internetivõimalus nüüd ära kaoks, oleks suur puudus. Nagu voolu äravõtmine.“

* viimased kaks lugu on 13.03.2004 Eesti Päevalehest.

Course graduates

Look@World Project Manager Neeme Rõõs (on the left) congratulating the 100,000th graduate of the training project, **Aare Salem** (57), a resident of the Tartu and driver for the Kroonpress printing house. His main reason for coming to the course was to keep up with modern life. He has a firm plan to buy a computer so as to further develop his skills.

Look@World teacher **Marika Tuga** on one of the participants: „When answering the question about what had inspired her to come to the course, a woman of about sixty said: „I joined a political party and they said they would send information to the members via e-mail. And this is what I want to know – how to read those e-mails.“ During the class she kept asking when they would start reading them.“

She sent her first trial mail to her daughter in Tartu. Luckily, her daughter responded at once and there was a photograph attached. So we opened the photo together and there was this cute baby in it, about a year old. It brought tears to her eyes.“

Galina (33) is a kindergarten teacher from Jõhvi who successfully passed the Look@World computer training course in the summer of 2002. „The study programme was well prepared and completely understandable,“ she said in praise of the course. Computer skills have significantly changed her life. „Now I make all my payments over the Internet, I read newspapers on the computer and write letters to my friends,“ she says, highlighting the benefits of her new skills.

Teachers

All in all, 314 teachers participated in the project as lecturers, of whom 34 were employed on a full-time basis.

Full-time teachers provided training every working day in the main classrooms set up by Look@World. Part-time teachers conducted an average of two courses per month and used the computer classrooms of their schools/institutions. Most of the teachers involved were educators.

Prior to the courses, all teachers had to attend four days of in-depth preparation. The material of the course was covered and organisational issues were discussed on the first two days. During the last two days the teachers were instructed on andragogics, learning the nuances of teaching computer skills to adults as opposed to schoolchildren.

According to the teachers, the project was both necessary and worthwhile. In smaller places, the increase in the number of Internet users has been clearly felt. The lecturers were surprised at how willing the adults were to study; in that sense it was very good that participation was voluntary. The satisfaction of the people and their glow at the end of the course was gratifying – there was applause, and teachers were given flowers and chocolates.

Looking back at the project, the work was intense, carried a lot of responsibility and was rather tiring, but it was also very interesting and provided a lot of experience, which in turn produced a lot of positive energy. It was confirmed for me that:

- Training should not become a routine – each course has to differ from the previous one somehow.
- The trainer should not openly display his or her bad mood or concern. The trainer has to be an actor, educator, teacher and psychologist all in one. Each course has to be like a new performance where the participants are the cast of the play.
- The trainer has to treat all participants equally, regardless of whether they are young, old, have been released from prison etc. The people take their cue from the trainer and become more tolerant.

Zoja Metsis
Full-time teacher

I visited Australia for 3 months to see my expatriate acquaintances. I took three training manuals along to introduce this remarkable project to the Estonians there. After I had been describing the possibilities of the Internet for a few weeks, my host's son gave her a computer for Christmas. On Christmas Day we watched winter-time Estonian Christmas Eve in real time together. They hadn't seen such a sight for 60 years! Regardless of the lack of a proper classroom, I carried out an Internet course based on the Look@World training in the Estonian Village of Thirlmere. They were very grateful for the free tutoring – there is no such training project in Australia.

Liia Ling
Teacher of Roela Basic School

Õpetajatest

Kokku osales projektis lektoritena 314 õpetajat, kellest 34 olid põhikohaga projektis tööl.

Põhikohaga õpetajad andsid koolitust igal tööpäeval Vaata Maailma loodud põhiklassides. Osalise ajaga õpetajad viisid läbi keskmiselt 2 kursust kuus ja kasutasid oma kooli/asutuse arvutiklassi. Enamik kaasatud õpetajatest olid pedagoogid.

Õpetajad läbisid enne kursuste algust 4-päevase põhjaliku ettevalmistuse. Esimesel kahel päeval võeti läbi kursuse materjal ja arutati organisatoorseid küsimusi. Viimasel kahel päeval oli andragoogikaalne koolitus, kus omandati täiskasvanute arvutiõpetamise nüansse ja võrreldi neid koolilaste õpetamisega.

Õpetajate sõnul oli projekt väga vajalik ja tänuväärne. Väiksemates kohtades on selgelt tunda internetikasutajate hulga suurenemist. Tore on näha netipunktides endisi kursulasi ning et elukoige lastega pered on koju arvu- tid ostnud ja internetiühenduse hankinud. Osa lõpetanud küsis õpetajatelt aeg-ajalt nõu – seega ei piirdu õpe vaid 8 tunniga.

Elanike huvi koolituse vastu käis tõusude ja mõonadega – mõnikord oli väga raske kursulasi leida, siis jälle oli ligi kahekuuline järjekord. Lektorid olid üllatunud, kui õpimulised täiskasvanud olid – selles mõttes oli väga hea, et kursustest osavõtt oli vabatahtlik. Rahulolu pakkus inimeste heameel kursuste lõpus – plaksutati, kingiti lilli ja šokolaadi.

Projektile tagasi vaadates mõtlen, et töö oli pingeline, vastutusrikas ja küllaltki väsitav, kuid samas väga huvitav ja kogemusterohke, mis omakorda andis positiivset energiat. Sain kinnitust, et:

- koolitamine ei tohi muutuda rutiinseks – iga järgmine kursus peab olema millegi poolest eelmisest erinev;
- koolitaja ei tohi välja näidata oma paha tuju ega muresid. Ta peab olema näitleja, kasvataja, õpetaja ja psühholoog ühes isikus. Iga uus kursus peab olema kui uus etendus, kus kursused on etenduses osalejad;
- koolitaja peab kohtlema kursulasi võrdväärselt, vaatamata sellele, kas tegemist on noore, vana, vanglast vabanenuga jne. Koolitaja eeskujul muutuvad ka inimesed mõistvamaks.

Zoja Metsis
põhikohaga õpetaja

Olin 3 kuud Austraalias oma väliseestlastest tuttavatel külas.

Võtsin ka 3 koolituse käsiraamatut kaasa, et sealsetele eestlastele suurepäraselt projekti tutvustada. Kui olin Austraalias interneti võimalustest paar nädalat rääkinud, siis kinkis minu võõrustaja poeg oma emale jõuludeks arvuti. Esimesel jõulupühäl vaatasime koos talvise Eestimaa jõuluöö ilma reaajas. Sellist pilti ei olnud nad näinud 60 aastat! Eesti külas Thilmeres korraldasin arvutiklassi puudumise kiuste interneti kasutamise kursuse Vaata Maailma koolituse põhjal. Igatahes olid sealset eestlased väga tänulikud tasuta õppe eest.

Liia Ling
Roela Põhikooli õpetaja

Avalike internetipunktide töötajate koolitused

Vaata Maailma koolitusprojekti raames oli võimalik koolitust saada ka avalike internetipunktide töötajatel, AIPi külastajatele arvuti ja interneti kasutajate andjatel. Kursused toimusid nii eesti kui vene keeles ja olid osalejatele tasuta.

Koolituse korraldasid BCS Koolitus ja IT Koolitus lektorid. Kokku osales ajavahemikul juuni 2002 – märts 2004 toimunud kursustel 442 inimest kõigist maakondadest. Koolitusele eelnes AIPide töötajate testimine. Testi abil hindasime inimeste arvutialaseid teadmisi ning selgitasime välja täiendõpet vajajad.

Soovisime, et AIPide töötajad oskaksid Vaata Maailma algkoolituse läbinud inimestele paremat kohapealset arvutikasutuse tuge pakkuda.

et kursuse lõpetanud oskaksid toime tulla erinevate arvuti seadistamisega ja interneti kasutamise võimalustega. Koolituse esimesel päeval tutvustati arvuti riistvara, anti ülevaade erinevatest operatsioonisüsteemidest ja tarkvaraprogrammidest, käsitleti tarkvara ja riistvara seadistamise võimalusi. Kursuse teine päev oli pühendatud internetile. Koolitusel osalenute arvates on arvuti riistvara tundmine vajalik, kuid internetialaste teadmiste järele on vajadus isegi suurem. Sellepärast pidasid nad oluliseks just kursuse seda osa, kus õpiti kasutama erinevaid internetiteenuseid – otsingusüsteeme, uudisgrupe, elektronposti jne. Eriti suurt huvi pakkus interneti turvalisuse teema, millega vaid üksikud varem kursis olid. Koolituselt saadi kaasa mahukas kursuse käsiraamat, et vajadusel saaks õpitut meelde tuletada. Materjalid on rohkesti viiteid internetilehekülgedele, mis annab hea võimaluse ennast edaspidi iseseisvalt täiendada.

Koolituse korralduse ja lektoritega jäid kursused rahule. Tagasisides toodi eriti esile koolitajate professionaalsust ja põhjalikkust küsimustele vastamisel.

Kristjan Sakk, BCS Koolituse lektor:

„Kursused olid positiivsed ja teadmishimulised. Kui teema osutus liialt keeruliseks, paluti materjali edasi anda lihtsamalt. Positiivne oli see, et ei löödud käega, vaid üritati ikka kõigest aru saada.“

Foto: PM / Scampix

Training the staff of Public Access Internet Points

Within the framework of the Look@World training project, the staff of PAIPs, the providers of computer and Internet user support to the visitors of PAIP, had the opportunity to receive special training. Courses were held in both Estonian and Russian and were free of charge for the participants.

The courses were conducted by the lecturers of the training companies BCS Koolitus and IT Koolitus. In total, 442 people from counties all over Estonia participated in the courses, which were held between June 2002 and March 2004. This training was preceded by testing of PAIP staff, during which we evaluated their computer usage skills and established the need for any further training.

The duration of the two-day course was 12 hours. In choosing training topics, our starting point was the problems the staff of PAIPs faced on a daily basis. Moreover, it was our wish that those who passed the course would be able to cope with different possibilities of computer configuration and Internet usage. On the first day, computer hardware was introduced along with an overview of different operating systems and software programmes. Possibilities of configuring software and hardware were also handled. The second day was devoted to the Internet. According to the participants, while knowledge of the hardware was necessary, the need for Internet skills was even more urgent. This is why they considered important namely that part of the course which taught them to use different Internet services such as search engines, news groups, electronic mailing and so on. The issue of Internet security was of particular interest since only a few were well informed about it. The participants were given an extensive course manual for later revision, if needed. The manual included a variety of references to websites which provide opportunities for further self-study.

The participants were very satisfied with the organisation of the training and the lecturers. In their feedback, the participants highlighted the professionalism and thoroughness of the trainers in responding to their questions.

Kristjan Sakk, lecturer at BCS Koolitus:

“The participants were positive and curious. If a topic turned out to be too complicated, they requested that the material be presented in a simpler way. It was constructive that they did not give up, but made an effort to understand everything.”

Financial summary

One could fairly say that Look@World training project was unusual because:
- we were constantly ahead of time schedule;
- participants' satisfaction with the project was extremely high; and
- actual costs were considerably smaller than had been budgeted for.

The initial budget for the project was EEK 45.4 million, but real costs have stood at EEK 39.9 million* according to preliminary estimates, bringing total savings to EEK 5.5 million (12% of the budget). Even though it was the first project of its kind, we can claim with hindsight that we were relatively accurate about the budgeting. Project savings were the result of the work of the project team and the demand created.

The biggest cost item was predictably the pay for the teachers, totalling EEK 16.8 million (42.1% of total costs). The cost overrun, by a few percent, was a direct result of training 3% more people than planned.

We achieved the greatest cost economy on the rent of the rooms that were used for training – being able to save EEK 7.1 million on the planned 11.5 million, i.e. 61.4%. Rental rates had already budgeted significantly lower than the market price, but most municipalities were so interested in us offering free computer classes to the residents of namely their counties/towns that they as school owners enabled us to use computer classes either for a minimum fee or free of charge.

Significant savings also resulted from project preparation. We had not dared to imagine that the volume of the order of manuals would cut the price as much as it did. All told, the manuals cost EEK 1.4 million, instead of the planned 3.2 million.

Preparatory costs also included the more in-depth training of the support staff of PAIPs. It cost EEK 1.6 million to train 442 of them, which was precisely in line with the planned budget.

Marketing costs ran significantly higher than had been budgeted. When starting the project we took into account modest marketing costs. In the summer of 2003, then, when registration fell drastically, we did decide to increase marketing costs by some 2 million to a total of EEK 4.1 million. This produced the expected result, since registration increased considerably and continued to improve towards the end of the project.

The Look@World Foundation made direct investments into our own 17 training classrooms. Here, too, we managed to save some money due to bulk purchasing of computing technology. At the end of the training project we donated the classrooms to the educational institutions and libraries that had hosted the classes.

The project budget included a fixed project management fee of EEK 3.4 million to the companies that carried out the training. This was supplemented by a performance fee on cost savings in the amount of EEK 1.7 million, provided that quality was maintained. We regard it as a good use of money, since the general costs would have been about the same if the foundation had managed the whole project itself. Besides, we could apply the know-how of project managers.

* Real project costs estimated as presented on 31 March 2004. Costs have not been audited.

Finantskokkuvõte

Vaata Maailma koolitusprojekti kohta võib julgesti öelda, et tegu oli väga haruldase projektiga sest:
- olime pidevalt ajagraafikust ees;
- osalejate rahulolu projektiga oli äärmiselt kõrge ning
- reaalsed kulutused olid eelarvest oluliselt väiksemad.

Projekti algne eelarve oli 45,4 mln krooni, kuid tegelikeks kuludeks kujunes esialgsel hinnangul 39,9 mln krooni*, mis teeb kogu projekti kokkuhoiuks 5,5 mln krooni ehk 12% eelarvest. Kuigi tegu oli esmakordse seda tüüpi projektiga, julgeme tagantjärele väita, et olime eelarve tegemisel suhteliselt täpsed.

Suurima kulu moodustasid ettearvatult õpetajate palgad, mis olid kokku 16,8 mln krooni ehk 42,1% kogukuludest. Paariptsendiline kulude ületamine oli otseselt tingitud sellest, et koolitasime plaanist 3% rohkem inimesi.

Suurima kokkuhoiu saavutasime koolitusklasside rendi pealt – planeeritud 11,5 mln krooni pealt õnnestus kokku hoida tervelt 7,1 mln krooni ehk 61,4%. Olime juba eelarvesse arvestanud turuhinnast oluliselt madalama rendi, kuid enamik omavalitsusi olid väga huvitatud, et me tasuta arvutikoolitusi just nende valla/asula elanikele pakuksime ning võimaldasid koolide omanikena arvutiklasse kasutada kas minimaalse tasu eest või päris tasuta.

Oluline kokkuvõtte tuli ka projekti ettevalmistuskuludelt ja täpsemini koolituse käsiraamatute trükkimisele. Me ei julgenud arvestada, et tellitud käsiraamatute suurpartii trükihind tuleb sedavõrd soodne. Kokkuvõttes läksid käsiraamatud maksma 1,4 mln krooni planeeritud 3,2 mln krooni asemel.

Ettevalmistuskulude sisse oli arvestatud ka AIPi tugisikute põhjalikuma koolituse kulu. Avalike internetipunktide 442 töötaja koolitamiseks kulus 1,6 mln krooni, mis jäi täpselt planeeritud eelarvesse.

Oluliselt ületasid eelarvet turunduskulud. Projekti alustades arvestasime teadlikult tagasihoidlike turunduskuludega, mille tõstmine jäi vajaduse korral projekti järelevalvenõukogu kompetentsi. 2003. aasta suvel, kui registreebumine drastiliselt vähenes, otsustasimegi suurendada turunduskulusid u 2 miljoni võrra kokku 4,1 miljoni kroonini. See andis loodetud tulemuse, sest registreerumine tõsis oluliselt ning seda kuni projekti lõpuni.

Investeeringud 17-sse oma koolitusklassi tegi Vaata Maailma SA otse. Ka siin suutsime arvuteid ja lisaseadmeid hulgi soetades mõningast kokkuhoiudu saavutada. Koolitusprojekti lõppedes kinkisime koolitusklassid haridusasutustele ja raamatukogudele, kelle ruumides klassid asusid.

Projekti eelarves oli ette nähtud fikseeritud projektijuhtimise tasu ligi 3,4 mln krooni koolituse korraldanud firmadele BCS Koolitus ja IT Koolitus, millele lisandus tulemustasul kulude kokkuhoiult koolituse kvaliteedi tagamise korral summas 1,7 mln krooni, seega kokku 5,1 mln krooni. Peame seda heaks rahakasutuseks, sest ise kogu projekti juhtides oleks sihtasutuse üldkulud kasvanud pea samas ulatuses. Lisaks saime rakendada projektijuhtide oskusteavet.

Koolitusprojekti eelarve ja kogukulud Budget and actual costs of the project
tuhanded kroonid / thousand of kroons 15,65 KR = 1 EUR

Kulu artikkel Cost item	Eelarve Budget	Tegelik kulu Actual costs	Kulu osakaal Cost proportion	Kokkuhoid Saved	Kulu / eelarve Cost / budget
Õpetajate tasud Teachers' salaries	16 473	16 815	42.1%	-342	102.1%
Kulutused koolitusklassidele Rent of classrooms	11 539	4 453	11.2%	7 086	38.6%
Turunduskulud Marketing expenses	1 867	4 093	10.3%	-2 226	219.2%
Ettevalmistuskulud Project preparation costs	5 976	4 050	10.1%	1 926	67.8%
Koolitatavate registreerimine Registration of participants	1 200	866	2.2%	334	72.2%
Muud lisakulud Other expenses	730	452	1.1%	278	61.9%
Investeeringud põhiklassidesse Investments into main classes	4 243	4 079	10.2%	164	96.1%
BCS ja IT projektijuhtimistasu Project management fee	3 364	3 364	8.4%	0	100.0%
BCS ja IT projektijuhtimise preemia Project management bonuses		1 737	4.4%	-1 737	
KOKKU / TOTAL	45 392	39 909	100.0%	5 483	87.9%

* Projekti tegelike kulude kohta on esitatud hinnang seisuga 31.03.2004.

Vaata Maailma Sihtasutus

Vaata Maailma on 2001. aasta kevadel algatatud Eesti erasektori ettevõtete suurprojekt, mille missiooniks on suurendada oluliselt internetikasutajate arvu ning tõsta sellega Eesti elanike elukvaliteeti ja konkurentsivõimet Euroopas.

Vaata Maailma projekti algatajad olid Hansapank, Elion, EMT, Eesti Ühispank, Oracle, Microlink, Starman, IT Grupp ja BCS.*

Kuigi me mõõdame oma tegevuse tulemuslikkust internetikasutajate osakaalu suurenemise kaudu, on tegelikult konkreetsem numbrist olulisem infoühiskonna areng Eestis.

Infoühiskonnana käsitleme ühiskonda, kus informatsioon on kergesti kättesaadav, teadmised ja ekspertiis moodustavad osa kultuurist ning on riigi majanduse kõige olulisemaks tootmisfaktoriks. Seega ei ole niivõrd tähtis, mitu arvutit või internetikasutajat Eestis on, vaid kuidas interneti isikliku elu korraldamiseks ja äritegevuseks ära kasutada osatakse, millist väärtust ja efektiivsust see kodanikele ja äridele pakub.

Selleks et interneti mõtestatud kasutamist oluliselt suurendada, on vaja tegeleda paralleelselt nelja valdkonnaga:

- füüsiline **ligipääs** internetile (arvuti ja ühendus);
- inimeste **suhtumine** interneti kui neile väärtust pakkuvasse vahendisse;
- interneti **teenuste olemasolu** kõigile sihtrühmadele;
- interneti kasutamise **koolitus**.

Kui kas või üks neist neljast valdkonnast kõrvale jätta, ei saa inimesest interneti kasutajat.

Nendest valdkondadest lähtuvalt on Vaata Maailma SA teostanud alates 2001. aastast järgnevaid projekte.

LIGIPÄÄS

Avalike internetipunktide loomine:

- 2001. aasta alguses oli Eestis umbes 200 AIPi, tänaseks on see number 550 ning 2004. aasta lõpuks loodetavasti u 700.
- Vaata Maailma SA ja asutajaliikmed on kokku loonud u 230 AIPi ning andnud arvuteid juurde u 130 olemasolevale AIPile.
- Informeerime inimesi AIPide olemasolust läbi erinevate vahendite nagu AIPi viidad teede ääres, AIPide kaart ja andmebaas veebis aadressil regio.delfi.ee/ipunktid/ ning lähimate AIPide otsimine mobiiliga.
- 2003. aastal varustasime AIPid kiipkaardi lugejatega, et inimesel oleks võimalik kasutada ID-kaardil põhinevaid e-teenuseid.

Töötajate internetipunktid

Propageerime Eesti ettevõtete hulgas mõtet, et töötaja peaks võimaldama interneti kasutamist kõigile töötajatele ühtemoodi, et vältida digitaalset lõhet. Kõige lihtsam võimalus selleks on sisustada paari arvutiga töötajate internetipunktid puhkenurkadesse, sööklasse, fuajeesse vms. Lisainfo: www.vaatamaailma.ee/firmaip

Lisaks oleme loonud internetipunktid ka kõigisse Eesti kaitseväge sõjaväeosa- desse, suurematesse Päästeameti baasidesse ning osadesse haiglatesse.

E-TEENUSED

Vaata Maailma on rahastanud kolme suurema e-teenuse loomist.

ID-kaardi ja digiallkirja kasutamise tarkvara

Enamik tarkvarast, mida on tarvis Eesti ID-kaardi kasutamiseks internetis, on AS Sertifitseerimiskeskus loonud koostöös Vaata Maailma SAga, kusjuures viimane on olnud nende arendustööde rahastaja. Siia kuuluvad näiteks

Look@World Foundation

Look@World (L@W) is a major project that was initiated by Estonian private companies in the spring of 2001. Its mission is to significantly increase the number of Internet users, thus raising the quality of life of Estonian people and the competitiveness of the country in Europe.

The initiators of the Look@World project were: Hansapank, Elion, EMT, Eesti Ühispank, Oracle, Microlink, Starman, IT Grupp and BCS.*

Even though we measure ourselves by the increase in Internet penetration, the practical development of the information society is actually more important than some specific figure. According to our understanding, an Information Society is of society where information is easily available, where knowledge and expertise form part of the culture, and where these are the most crucial factors in the economy. Hence it is not so important how many computers or Internet users there are, but how people manage to utilise the Internet so as to organise their personal lives and business activities, and the value and efficiency it offers to citizens and businesses.

In order to significantly enhance purposeful use of the Internet, four areas have to be tackled at the same time:

- Physical **access** to the Internet (computer and connection);
- **Attitude** towards the Internet as a valuable tool;
- **Existence of Internet services** within all target groups;
- Internet usage **training**.

If just one of the four areas is ignored, the individual will not become an Internet user.

Taking these for areas as a starting point, Look@World has implemented the following projects since 2001:

ACCESS:

Setting up Public Access Internet Points

In 2001 Estonia had about 200 PAIPs; today the figure stands at 550 and at the end of 2004 there are to be some 700.

We and our founding members have set up some 230 PAIPs and given extra computers to around 130 existing PAIPs.

We have informed people of PAIPs by different means, such as PAIP signs at roadsides, the PAIP map and database on the web at regio.delfi.ee/ipunktid/, and the possibility to locate the nearest PAIPs via the mobile phone.

In 2003 we supplied PAIPs with smart card readers that people would be able to use e-services with their ID-card.

Employees Internet Points

We promoted the idea among Estonian employers that they should enable Internet access to all their staff on an equal basis, so as to avoid the digital divide. The easiest way to do this is to furnish resting rooms, canteens or halls with some computers.

Moreover, we have also set up Internet points in all Estonian army bases, in major bases of the Rescue Board, and some hospitals.

E-SERVICES

Look@World has financed the setting up of three major e-services:

Software for using the ID-card and Digital signature

Most of the software that is necessary to use the Estonian ID-card on the Internet has been created in cooperation with AS Sertifitseerimiskeskus, while Look@World Foundation has acted as the financier of development work. This includes different drivers that are the basic software for using the ID-card. We consider very important the creation of DigiDoc programme, which is unique software in the world, making universal digital signature available to everyone. The signatures given by DigiDoc are legal and generally accepted in Estonia.

E-school

E-school is a web-based school/home communication interface, which allows parents and pupils to view filtered information concerning studies (such as the grades, missed classes, home assignments, class schedule, etc).

Library information system

URRAM, the information system for libraries, is a web-based system created in cooperation with the Ministry of Culture and Urania COM, which allows readers to use the services of many Estonian public libraries via the Internet.

TRAINING

In the field of training we have carried out a single, but very extensive, project – basic computer training for 100,000 people, the summary of which you are currently reading.

The training project considerably changed the attitude of Estonian people towards the Internet. So far many older people in particular were of the opinion that the computer and the Internet were not for them and that they would not find anything necessary in Internet. We now believe that this prejudice has been greatly broken down, even among those people who did not get as far as the training courses.

Management of the foundation and projects

The overall operations of Look@World are directed by the board, which consists of the members of the 9 companies financing the foundation. On a current basis operations between partners are coordinated by the coordinators appointed by each financier. Practical implementation of projects is handled by the chairman of the foundation and his team – 3 people in total.

Look@World is a project organisation. Our task is to figure out activities to be implemented in order to develop information society in Estonia. We set each task, handle the necessary procurements, sign contracts to implement the projects, finance project implementation, conduct supervision and organise marketing of the projects.

Virtually 100% of project financing has been carried out by the founding members – most extensively by Hansapank, Elion, Eesti Ühispank and EMT.

erinevad draiverid, mis moodustavad ID-kaardi kasutamise baastarkvara. Väga oluliseks peame DigiDoc programmi loomist, mis on maailmas ainulaadne kõigile kättesaadavat universaalset digiallkirjastamist võimaldavat tarkvara. DigiDociga antud allkirjad on seaduslikud ja Eestis üldiselt aktsepteeritud. Lisainfo: www.id.ee

E-kool

E-kool on veebipõhine kool-kodu suhtlemiskeskond, mis võimaldab lapsevanematel ja õpilastel filtreeritult näha teda puudutavat õppeinfot nagu oma lapse hinded, puudumised, kodused tööd, tunniplaan jne. Lisainfo: www.vaatamaailma.ee/ekool

Raamatukogude infosüsteem

Raamatukogude infosüsteem URRAM on Kultuuriministeeriumi, Vaata Maailma ja Urania COM koostöös loodud veebipõhine süsteem, mille abil on lugejatel võimalik paljude Eesti rahvaraamatukogude teenuseid kasutada ka interneti teel. Täpsem info: www.lugeja.ee

KOOLITUS

Koolituse vallas viisime läbi üheaainsa aga väga ulatusliku projekti – 100 000 inimese arvuti algkoolituse, mille kokkuvõtet te praegu loete. Ühtlasi muutis koolitusprojekt oluliselt kõigi eestimaalaste suhtumist interneti. Kui seni arvas suur osa eriti vanemaid inimesi, et arvuti ja internet ei ole nende jaoks, et nad ei leia sealt midagi endale vajalikku, siis usume, et see eelarvamus on suuresti murtud ka nende seas, kes koolitustele ei jõudnud, sest igapäev käis mõni tuttav koolitusel ja aitas muuta ka teiste inimeste suhtumist.

Sihtasutuse ja projektide juhtimine

Vaata Maailma Sihtasutuse tegemisi suunab kõige üldisemas plaanis nõukogu, kuhu kuuluvad sihtasutus rahastava 9 firma esindajad. Jooksvalt koordineerivad tegevust partnerite vahel ja vahetavad infot iga rahastaja poolt määratud koordinaatorid. Projektide teostamisega tegeleb sihtasutuse juhataja ning meeskond, kokku 3 inimest.

Vaata Maailma on projektorganisatsioon. Meie ülesanne on mõelda välja, milliseid tegevusi on Eestis Infoühiskonna arendamiseks vaja ellu viia. Me püstitame ülesande, korraldame vajalikud hanked, sõlmime projektide teostamiseks oma ala professionaalidega lepingud, rahastame projektide teostamist, teeme järelevalvet ja korraldame projektidele turundust.

Projektide rahastamine on pea täies ulatuses toimunud asutajaliikmete poolt. Kõige suuremal määral on rahastanud projekte Hansapank ning Elion, Eesti Ühispank ja EMT.

Sihtasutuse nõukogu ja koordinaatorid ajurünnakul Sausti mõisas 2003. a kevadel
Board of the foundation and coordinators at a brainstorming session at Sausti manor, spring 2003

* asutajate hulgas oli ka IBM, kes aga loobus projektis osalemisest.

* IBM was also among the founding members, but pulled out of the project.

Projekti algataja / Project Initiator

vaata maailma

Projekti rahastajad / Project Financiers

Projekti teostajaid / Project Organisers

Koostööpartnereid / Cooperation Partners

Haridus- ja Teadusministeerium
Elioni Kontaktikeskus
Baltic FCB
Rull & Rumm

Microsoft
Intral
Watson & Watson/Y&R
SalesForce